

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

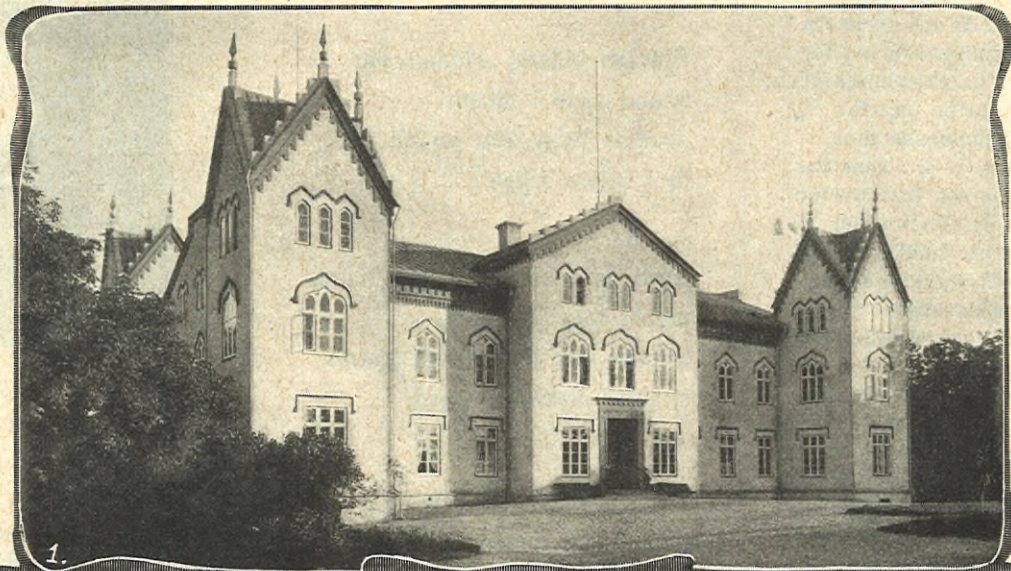
ILLUSTRERAD TIDNING IDUN FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

LONG.

BLAND DEN MÄNGD af ståtliga gamla herrgårdar, af hvilka Värmland öfverflödar, intages en af de förnämsta platserna, för att icke säga den förnämsta, af den stora Longs egendom vid östra stranden af sjön Longen i Grums härad och med närmaste järnvägsstation vid Grums å Bergslagens järnväg.

Som drottning Sofia i år bestämt sig för att tillbringa sommaren på det ståtliga slottet, meddela vi

i hvilkens ägo det stannade under tre släktled. Efter öfverstelöjtnanten vid Närkes och Värmlands regementen Fredrik Cremers död försålde egendomen till assessor Johan Linroth, och dennes son Johan Linroth, assessor liksom fadern, gjorde Long till fideikommiss år 1756. Efter hans död upptäcktes emellertid oklarhet i fideikommissbrevet, hvarför hans änka, Brita Kajsa Stedt, år 1796 äfven gjorde sin del (giftorätt?) i Long till fideikommiss. Hennes dotter Sara Catharina var gift med

BILDER FRÅN LONG, DROTTNINGENS SOMMARRESIDENS I VÄRMLAND. 1. SLOTTET FRÅN NORDÖST. 2. SALONG, NU AP-TERAD TILL DROTTNINGENS SKRIFRUM.

här några rader om godset jämte några vyer och interiörer, speciellt tagna för Iduns räkning.

Enligt Fernows "Beskrifning öfver Wärrmland" går Longs historia tillbaka till långt in i medeltiden. Faktiskt erhöill Anders Bergenfelt år 1643 skatteköpebref på Long, och var det då antagligen kronogods. Från denne Bergenfelt öfvergick det genom gifte till adl. ätten Cremer,

3. BIBLIOTEKET MED PORTRÄTT AF GREFVARNE LÖWENHJELM. 4. UTSIKT ÖFVER PARKEN OCH SJÖN LONGEN. FOTO FÖR IDUN AF K. NYSTRÖM.

öfversten grefve Carl Gustaf Löwenhjelm, död 1788.

Inom parentes kan anmärkas, att denna myndiga och rika dam inom Värmland under tidernas lopp blifvit en fullkomlig sagofigur, om hvilken gå otroliga sägner. Hon var på sin tid den rikaste kvinna i provinsen och ägde ett betydligt antal egendomar, hvilka hon skötte på ett strängt och fullkomligt pa-

triarkaliskt sätt. Än i dag är hennes person och historia ett älsklingsämne vid samtal på de gamla herregårdarne, och det finnes med säkerhet ingen enda värmlänning, som inte vet, hvem "Aperti-Käringa" var. Detta är hennes populära namn och härleder sig från en af hennes många egendomar, Apertin.

Fråga en genuin värmlänning, hvilka Värmlands tre underverk voro förr i världen, och jag håller vad, att han utan betänkande svarar: "Poignants stora hund, stenhuset på Katrineberg och Aperti-Käringa."

Efter faderns död sköttes och beboddes Long af sonen, kaptenen greve C. G. Löwenhjelm, som efter moderns död tillträdde fideikommisset. Efter hans död 1839 tillträdde det af generallöjtnanten greve Carl Gustaf Löwenhjelm. Under dennes tid börjades en process om fideikommisset, hvilken räckte i 12 år och resulterade i, att det ursprungliga fideikommissbrevet förklarades ogiltigt. Det senare fideikommissbrevet stadfästades emellertid, hvarför ungefär $\frac{1}{8}$ af egendomen ännu är af fideikommissnatur.

Generallöjtnanten greve C. G. L., som var gift med riksgrefvinnan Natalie von Buxhöwden från Ryssland, dog 1858 och efterträddes af sin son, som emellertid dog ett halft år efter fadern och lämnade godset till nuvarande innehafvarinnan, grefvinna Natalie Rosensvärd, född Löwenhjelm och änka efter generallöjtnanten Johan Henrik Rosensvärd.

Blifvande fideikommissarie är filosofie kandidaten Carl Rosensvärd, som f. n. sköter godset.

Nuvarande slottet om- och tillbyggdes efter processens slut af generallöjtnanten, greve C. G. Löwenhjelm. Nedre våningen utgöres af gamla corps-de-logiet. Tillbyggnaden blef färdig år 1885. Slottet är uppfördt i modärniserad anglo-sachsisk stil. Strax efter ombyggnaden gästades Long af konung Oscar I, åtföljd af sina söner, hertigarne af Östergötland och Dalarna.

Slottets byggherre anlade också hela trädgården och stora delar af parken, samt flyttade och nybyggde alla uthusen. Han kan sålunda med allt skäl kallas Longs om- och nyskapare.

På en kulle i en promenad finnes upprest en runsten, som af en deputation från Bohuslän öfverlämnades till honom såsom en tack-samhetsgård för den tid han varit provinsens landshöfding. Å densamma är inhugget i runor på isländska följande, som i ordagrann öfversättning lyder:

"Sten denna reste män ur Viken åt jarl deras forne Carl Gustaf Löwenhielm höfding den mest utmärkta under Oscarskonung regering."

En härlig samling gamla holländska taflor finnes på slottet.

Inredningen är för öfrigt sådan, som den gärna blir i ett hus tillhörigt en gammal, förnäm familj, hvilken alltid haft medel i sin hand att utvälja det bästa af allt: öfverallt utvalda gamla saker, familjeminnen, porträtt, — sådant som den mest glänsande förmögenhet ej kan åstadkomma i ett nu. Det kärleksfulla samlandet generation efter generation är det som utmärker ett sådant hem, där det knappast finnes en möbel, en tafla, en prydnad, som ej för ett minne med sig.

Särskildt är biblioteket en förtjusande tillflyktsort med sina första-upplagor och rariteter, dyrbara planschverk och porträtt af alla Longs innehafvare af Löwenhjelmiska ätten.

Parken är härlig med sina gamla träd och gräsmattor och den vackra sjön glittrande vid slottets fot.

Säkert skulle drottningen ej kunnat välja ett lugnare och behagligare ställe till hvila. Där finnes också utrymme tillräckligt — drottningen disponerar för sommaren ej mindre än 32 rum, utan att familjen Rosensvärd's privata rum behöfva tagas i anspråk.

Med all visshet instämma alla Värmlands inbyggare i den önskan, att landets drottning måtte finna den hvila, som hon så väl behöfver i dessa oroliga tider, under Longs tak och i skuggan af dess gamla lummiga trädkronor.

HUGO FALK.

EN VISA I JULI.

DET ÄR SOMMAR, julisol,
honung doftar ängen,
syrsan gnider sin fiol
under blomsterhängen.

Fjärden blånar, gäddan slår
ibland vass i viken,
svalans flykt från jorden går
in i solens riken...

Kom, min kära, tag min hand,
det är livvets månad,
trasten slår från andra strand,
sjunger älskogs trånad!

Månen stiger röd och rund
öfver stilla vatten,
och som flor kring gröna sund
sjunker julinatten.

Öfver taggig barrskogsrand
kvällens stjärna glimmar,
och i hennes silfverrand
andkulln ljudlöst simmar.

Öga, slut din silkesfrans,
lilla hjärta, luta
dig mot mitt, tills dagens glans
purprar österns ruta!

DANIEL FALLSTRÖM.

EN KONSTNÄRSVETERAN.

DET ÄR ETT LÅNGT och skiftesrikt lif i flera afseenden, den man kan blicka tillbaka på, hvars bild synes här ofvan. Född den 16 juli 1828 i Kristianstad tog han vid 12 års ålder värfning vid skånska dragonerna som trumpetare. Men den unge mannens håg och kallelse låg ej odeladt åt det hållet. På sina fritider skötte han ritstiftet på ett sätt som tydde på mindre vanliga anlag, och allt som tiden gick mognade beslutet hos honom att blifva konstnär. Genom en ovanlig energi, sparsamhet och omtanke, utan något som helst understöd från annat håll, uppehöll han sig på egna besparingar 2 år vid akademien i Stockholm, 1848—1849, samt det därpå följande året vid Köpenhamns målarakademi. Han måste dessutom efter råd och lägenhet bistå sina fattiga föräldrar.

A. THOLANDER.
FYLLEDE DEN 16 DENNES 77 ÅR.
FOTO FÖR IDUN AF ALFR. B. NILSON.

Efter 12 års militärtjänst tog han afsked som esskornettist och med underofficers rang. Några år efteråt, 1856, slog han sig ned i Düsseldorf, där han hade egen atelier. Från Düsseldorf utgick parolen till nordens konstnärer den tiden. Tidemand och Gude voro magneterna, hvilka oemotståndligt drogo de unga inom sin krets.

Som ett åpropos för dagen kan berättas, att på den tiden uppehöll sig 25 svenskar och 25 norrmän i Düsseldorf. De hade ingått ett slags fostbrödralag eller union i smått. Samlingslokalen hette "Valhalla". Och jag erinrar mig just slutklämmen, då T. helt nyligen relaterade detta för undertecknad:

"Men ack! Freden varade ej länge. Samma oroliga och bråkiga ande, som gjort sig gällande i den stora unionen, kom äfven till uttryck i den lilla. Jag vet ej hur det gick till slut, ty jag reste från alltsammans!"

Två år uppehöll sig T. i Düsseldorf. Här utförde han sina första kompositioner "Den siste karolinen", som på sin tid inköptes af Vexjö konstförening, och "Den förlorade sonen", skänkt till kyrkan i hans födelsestad. Hans förnämsta tafla under denna tid, "Öfverraskningen i vindskupan", befinner sig i privat ägo i Malmö.

T. med sin lifliga intelligens och sitt goda minne har åtskilligt att berätta om den tidens konstnärlif både ute och hemma, hvarom mycket kunde vara att förtälja, hvilket dock ej lämpar sig inom ramen af en kort tidnings-uppsats.

Försedd med de bästa rekommendationer, bl. a. till Zacharias Topelius, begaf han sig till Helsingfors och Åbo, där han utom annat målade den grefliga Armfelt'ska familjen. Därifrån styrdes kosan till St. Petersburg och Moskva, där uppehållet blef längre än han tänkt sig — 38 år.

Det är denna plats, som skördat frukterna af hans mannaålders trägna och pliktrogna arbete. T. blef snart en uppburen och omtyckt porträttmålare inom de högsta aristokratiska kretsarne i den gamla ryska kröningsstaden. Han erhöi dessutom plats i Moskva

SALUS
Garanti **CACAO**

I plomberade påsar
* à 100 gr. $\frac{1}{4}$ & $\frac{1}{2}$ kg. *
Pris 35 öre pr kg.

Obs. noga garantimärket
"Sâlus"
och blått tvärstreck.

Hultmans Fabriker
Malmö. Telefon 661

som lärare i teckning och målning i en högskola för damer ur societeten. Denna syssla innehade han i 32 år, tills han för sex år sedan tog afsked med pension. Så vände han åter till hembygden, till födelsestaden Kristianstad, där han nu i lugn och ro vill tillbringa sina återstående dagar, efter godfinnande samsättning med sig med målning och litterära samsättningar. Ty T. har under årens lopp äfven varit en flitig medarbetare i åtskilliga svenska tidningar både i ord och bild. Exempelvis Nya Dagl. Allehanda under dr Lindstöms tid samt i Illustrerad Tidning från äldre och nyare datum.

Från sin långa lefnad i tsarriket har T. en hel hop spännande episoder att förtälja, äfvensom en hel fond af intressanta, originella synpunkter och iakttagelser. I den tyska kolonien i Moskva, som räknar 20,000 medlemmar, intog T. en framskjutet plats och var synnerligen verksam i kommunalt och filantropiskt afseende, full af initiativ och verksamhetsifver.

Herr T. har sammanfört sina minnen i en självbiografi, hvilken enligt hans önskan efter hans död utkommer på tyska, utgifven af en tysk lärd i St. Petersburg. Boken är tillägnad den tyska ungdomen och inkomsten af försäljningen af densamma skall tillfalla den protestantiska församlingen i Moskva.

Den gamle artisen är ovanligt liflig och språklig, han visar gärna skissboken för sina konstintresserade bekanta och är en förträfflig berättare.

Tholander är riddare af Vasaorden samt innehafvare af medaljen Illis quorum meruere labores.

Hans bild i detta nr är tagen i brunsparken vid Ramlösa, den gamla konstnärns favoritplats, som han de senaste åren aldrig försummat att besöka längre eller kortare tid.

A. B. N.

VÅRA UNIONER.

ÄFVEN DEN SENARE UNIONEN tillhör nu en gången tid. Den har omsider brutit och kan öfverskådas ända till slutet.

Med anledning därpå tager jag mig friheten att, i anslutning till de i mitt s. k. öppna bref till Elisa Kielland* förekommande jämförelser mellan förhållandena under de båda unionerna, här anställa följande betraktelser.

Den förras regenter hade — såsom vi i åberopade skrifvelse sågo — upprepade gånger brutit sina eder och löften till Sveriges folk, åsidosatt eller kränkt landets af dem besvurna lagar, genom sina utländska kreatur utarmat och förtryckt dess inbyggare, öfverlämnat land och folk åt vanvård och främmande, samvetslöse äfventyrarens godtycke samt allt emellanåt bekrigat och grufligt förhärjat landet, m. m.; ända tills all denna orättfärdighet slutligen kulminerade hos den siste, löftesbrytaren "par préférence", menedaren, massmördaren Kristian II.

Mot denne reste sig som en man Sveriges folk, förklarade honom afsatt och fördref honom. Men man kan väl knappt kalla detta en revolution, ett statsstreck. Han hade ju själf brutit ej blott sina tidigare, ofta förnyade löften, utan t. o. m. på gräsligaste sätt *sin* vid kröningen på sakramentet beedigade konungaförsäkran, därmed ock lösande folket från dess ed.

Sveriges folk, af honom drifvet till förtviflans kamp, använde blott sin naturliga nödvärnsrätt. Antingen skulle det själf, dess nationella lif, ja, i många fall äfven människovärdiga tillvaro gå under, eller Kristian för alltid från riket utestängas och därmed äfven unionen

jämväl till namnet försvinna; ett tredje gafs helt enkelt ej! Att detta måste ske i blod, var icke Sveriges skuld.

Den senare unionens regenter däremot ha aldrig brutit sina eder och löften, aldrig åsidosatt eller kränkt Norges af dem besvurna lagar, utan alltid styrt riket i enlighet med dessa och genom norske medborgare, ständigt sökt i sin mån främja landets inre utveckling, som ju ock genom norsk energi och af unionen med Sverige tryggade förhållanden blifvit jämförelsevis storartad.

Krig mellan unionsfolken har ju lyckligtvis icke behöft ifrågakomma, men har ej heller af någon unionsregent eller Sverige önskats.

Det svenska folket har heller aldrig med vett och vilja gjort det norska något för när, utan tvärtom alltid på det mest lojala sätt söka hålla unionsfördragets förpliktelser, ja, t. o. m. därutöfver, enligt *sin* uppfattning därpå. Misstag kunna möjligen af regenter och folk vara begångna, sådant är mänskligt; men det är *viljan*, som bestämmer handlingars moraliska värde.

Allt detta bildar ju redan en skarp kontrast mot den förra unionens himmelsskriande missförhållanden på nästan alla områden! Men ej mindre är olikheten mellan resp. unioners siste regenter, Kristian II och Oscar II.

Den förra har här ofvan i korthet karakteriserats genom en del tillräckligt betecknande epitetter.

Den senare är ju allmänt till fullo känd — och t. o. m. från norsk sida erkänd — för sina uppriktiga och oafslätliga sträfvanden att förverkliga sitt vackra valspråk: "Brödrarfolkens väl!"

Den förra föll på sina lag- och löftesbrott samt sina skändliga illgärningar.

Den senare däremot föll (åtminstone skenbart) på sin grundlags- och författningstrohet, i det han med fullt lagliga medel och jämlikt uppfattningen af sin besvurna plikt som både Norges och unionens konung sökte förebygga ensidiga och förhastade, för unionen skadliga åtgärder från norsk sida.

Alltså: svenskarne fördrefvo förr i tiden sin siste unionskonung, emedan denne brutit allt hvad han som regent lofvat hålla; norrmännen åter ha nu förklarar konung Oscar afsatt i Norge, emedan han *icke* bröt hvad han lofvat och af sitt samvete tvangs att hålla.

En i sanning egendomlig motsats! I förra unionen regenten fördragsbrytare, i den senare storting och folk.

Men dessa, äfven för en blott ytlig betraktare bjärt framträdande, yttre olikheter mellan förhållandena under båda unionerna och vid deras slutliga sprängning motsvaras ock af djupgående inre.

Orsakerna, som slutligen ledde till Sveriges brytande af den förra unionen, ligga så i öppen dag, äro så påtagliga och berättigade, att där-om intet tvifvel kan råda.

Men norrmännens skäl till senaste brytning? Några *objektiva* sådana, som förra unionens svenskar på sin tid hade och kunde leda i bevis, saknas ju här alldeles. Och det skedda förblir ofattligt, om man ej känner den specifikt ultra-norska, numera som det tyckes allt i Norge dominerande, separatistiska synpunkten, enligt hvilken — oberoende af allt annat — själfva *skilsmässan* från Sverige varit och är A och O, begynnelsen och änden, likasom fordom Carthagos förstörande var för den gamle romaren Cato.

I den förra unionen var den svenska folk-rörelsen ju aldrig från början riktad mot densamma i och för sig, om ock den långvariga, bittra kampen mot utländskt öfvervåld och bödelregemente slutligen medförde total unionsupplösning.

Sidentyger med Schweizerbroderi

till

Klädningar och blusar

sista nyhet i Japan Pongé à kr. 3.10 & 4.70 pr meter. Levereras tull- & portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co., Luzern S. 5. (Schweiz.)

I den senare åter hafva — såsom vi svenskar efter hand alltmera lärt oss inse — norrmännen till stor del alltid hyst ovilja mot denna och deras ledande män länge haft dess undergrävande och upplösning till sitt mål. För detta ha de konsekvent och ihärdigt arbetat, på allt sätt — ej minst genom ideligt miss-tänkliggörande och beljugande af Sverige och dess afsikter — hindrat förenings stärke, i stället sönderplockande densamma bit för bit, gynnade af vårt obegränsade, omisstänksamma tillmötesgående (för hvilket vi nu skördat "brodertacken"), ända tills slutligen den svaga återstående föreningsknuten kunde tillintetgöras med ett Alexandershugg. Det genomgående ledmotivet har, som bekant, varit: "den pagt, som vi forpestes i, den hader och forbander vi."

Kortligen: i den förra unionen var det — såsom sagt — egentligen icke denna själf, utan allt lidet grufligt öfvervåld och förtryck, som svenskarne reagerade emot; i den senare åter, där sådant aldrig förekommit, har det varit just själfva föreningen, som norrmännen "per fas et nefas" länge velat slita.

Det senare alternativet valdes till det nuvarande Norges evärdliga skam, innan ännu alla möjligheter till målets nående på ärlig väg voro uttömda, samt planerades och genomfördes — efter allt att döme — med en bakslughet och ett hyckleri, som ingalunda tilltalat det folk, hvarmed försvarsförbund för framtiden säges önskas. Längre har väl Norge i unionen i flera fall varit "le malade imaginaire"; nu har det till sist uppträdt som "Tartufe"!

Den förra unionens svenskar uppträdde alltid med öppet visir, ärliga vapen och blank sköld. Huru är det i detta fall med nutidens Norge?

Att det ovärdiga, alldeles oerhörda och rent af upprörande sätt, hvarpå norrmännen ansett tillståndigt behandla den gamle folkkäre, plikt-trogne samt konstitutionelle konungen vid af-tonen af hans långa arbetsdag för båda folkens väl — jämte öfrigt senast passeradt — på det djupaste sårat hans svenska folk och dess rätts-medvetande samt i Sverige framkallat en stämning, som — jag hoppas få säga — *kunnat* bli ödesdiger för freden på vår halfö och dess framtid, tyckes — om man får tro stortingets senare förklaring — förunderligt nog ha väckt öfverraskning i Norge, detta land, som ju är "æresförelsens" par préférence!

Vi må väl hoppas, att allt skall komma att afvecklas fredligt (huru pass vänskapligt, blir en annan sak). Och om så blir, är det att tillskrifva vår *verkliga* fredskärlek, djupa ansvarskänsla, höga kultur och vunna öfvertygelse, att det i alla afseenden blir bäst så. Ty nog ha norrmännen gjort hvad de kunnat för en annan afslutning af vårt öfver nittoåriga mellanhafvande.

Traktatsbrottet har från norsk sida åtföljts af en anhållan till konung Oscar om utseende af en svensk prins till efterträdare!

* Se Idun nr 23, 1905.

Lagermans Tvätt-pulver "TOMTEN".

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål
25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

Denna anhållan har möjligen förefallit somliga naiv eller oförsynt, allt efter olika uppfattning. För min ringa del ser jag däri, åtminstone öfvervägande, ett utslag af de norske politikernas "smartness" (som dock ej behöfver utesluta det senare epitetet).

Finge de nämligen sin prins, vore ju det från Sverige afsöndrade konungariket Norge strax färdigt och erkänt. Sedan kunde nog republiken komma "som et brev på posten". Prinsens konung kunde afsättas enligt känd metod och återsändas öfver Kölen. Ingenting vore enklare; "probatum est"! Mohren hade gjort sin tjänst.

Ja, så kunde det åtminstone komma att gå. Norrmännen själfva ha gifvit oss goda skäl till misstro.

För öfrigt vore nyttan för oss af en svensk prins å Norges tron mycket problematisk; måhända det blefve motsatsen. Vid minsta meningskiljaktighet skulle han lätt tros taga inflytande från svenska fränder.

Lyckligtvis synes ringa utsikt finnas för detta oss föga tilltalande arrangemang.

Ett försvarsförbund i stället för det förra, trolöst brutna unionsförbundet torde vi ock betacka oss för, åtminstone tills vidare. Kommande generationer kunna ju möjligen under ändrade förhållanden se saken olika. Men risken af ett sådant synes ingalunda ringa, kanske större än hvad vi finge i vederlag. Genom saknaden af gemensam, enhetlig utrikesledning kunde vi nämligen tänkas indragna i politiska förvecklingar, öfver hvilka vi saknat all kontroll, och hvari vi ej haft ett ord med.

I alla händelser måste väl Sverige, om någonsin mera möjligt, öfvertygas om Norges framtida lojalitet. Men huru skall detta kunna ske? Traktater ha nu, som så ofta annars, visat sig värdelösa, och om materiella garantier kan väl knappast bli tal. Sådana lämna nog icke Norge godvilligt.

Men i fred böra vi, förstås, lefva och i samarbete på de områden, vi kunna det. Därtill äro vi af det geografiska läget, om ej af annat, hänvisade.

Från åtskilliga håll har yrkats, att vi svenskar böra visa "högsinhet" (d. v. s. här: beskedlig undfallenhet), förlåta och glömma samt blifva vänner med våra grannar.

Detta lär dock åtminstone nuvarande generation i Sverige få rätt svårt för, djupt sårad i sitt innersta, som den är, och med tilliten till den norska troheten i grund skakad! I fred med hvarandra böra vi ju — som sagdt — söka att lefva. Men i vänskap!? Den, som ej blott leker med ord, utan fattar deras valör, bör veta, att en verklig ömsesidig sådan förutsätter förtroende. Men dylikt lär ej framkallas genom svikligt förfarande.

Nej, vänskapen — d. v. s. den kollektiva, individuell kan ju finnas — är troligen för längre tid framåt död, liksom skandinavismen.

Få af nu lefvande svenskar torde ha varit så glödande skandinaver som undertecknad i sin första ungdomstid, sammanfallande med

den äldre skandinavismens Sturm- und Drang-period. Jag insöp den redan i mitt barndomshem och har sedan genomlevat alla dess faser. En lång lefnads erfarenheter ha efter hand verkat afkylande; den 7 juni gaf nådestöten!

Man har ock velat försvara norrmännens handling därmed, att ett folk har rätt att själf bestämma öfver sitt öde, i trots af traktater.

Javäl! Detta kan under vissa *abnorma* förhållanden försvara ett traktatsbrott, men icke med nödvändighet det använda *sättet* därför. Och norrmännens var väl ett bland de fulaste.

Det kan karaktäriseras som orättfärdigt tillvägagående, skenheligt draperadt i laglighetens täckmantel, falskt spel med oärlig advokatyr och hänsynslöst offerande af den bäste, folkkäre konung med svart otack till lön för allt han gifvit af varm kärlek; för att ej tala om svensk, alltifrån unionens början Norges folk visad högsinhet, fordom erkänd, nu förnekad.

Dessutom kan jag ej erkänna, att *här* verkligen förelågo några en sådan brytning berättigande, *abnorma* unionsförhållanden.

Men de för tillfället i Norge styrande, ehuru valda på programmet: uteslutande förhandling, ville för *sina* planer smida, medan järnet var varmt, d. v. s. innan den för den lumpna konsultsaken konstladt uppjagade nationella "äresfölelsen" ännu hunnit något svalna och besinring inträda. Och då därtill Norges ju så utmärkta(!) konstitution, som ej medgifver störsupplösning, ställer en än så lagligt handlande konung fullkomligt makt- och rättslös mot ett sin ställning missbrukandestorting och consorter, och Sverige tillräckligt tydligt markerat sin fredlighet, så företogs kuppen. Detta kan ju mycket väl förklaras, men aldrig försvaras.

Och likväl har detta ovärdiga spel funnit ej blott försvarare, utan rent af beundrare; och det t. o. m. hos oss själfva! Ja, djärphet och förslagenhet väcka ju gärna en sorts beundran, som tyvärr ej så sällan i mer eller mindre grad öfverflyttas på den handlande eller handlingen själf. Stundom torde en viss själsfrändskap förleda att, om ock omedvetet, låta målet för en handling helga medlet. Dessutom verka nog andra orsaker.

Sorgligt emellertid att bland oss känslan för det nationella skall delvis vara så klen. Det är en stor svaghet. I det fallet, som i en del andra, ha vi mycket att lära af våra nuvarande antagonister, norrmännen.

En del vårt folk samlande, dess solidaritetskänsla framkallande och höjande, dess ställning i åtskilliga afseenden förbättrande reformer äro oundgängligen snarast af nöden.

ERNST ATTERBOM.

Använd

välgörenhetsmärkena

på alla edra postförsändelser!

UNDER FERIERNA.

"KUNSKAP ÄR MAKT", och lifvet visar, att dessa ord äro sanna. Icke minst intygas detta af det stora inflytande kvinnan fått i samhället, sedan tillfällena till bildning blifvit henne gifna. Men på samma gång man bör vara djupt tacksam för alla dessa tillfällen, kan man ej värja sig för den tanken: blir icke de unga flickornas uppfostran något ensidig? Är den väl i allo ägnad att väcka och utbilda de egenskaper, som böra skattas högst hos kvinnan såsom hemmets vårdarinna.

Hemmen hafva haft en tendens att lägga arbetet och ansvaret för barnen på skolan, och detta har hämnat sig så, att barnen i viss mening mera tillhöra skolan än hemmet. Lärares och lärarinnors fordringar måste gå i första rummet, och föräldrarna och hemmet

blifva blott medel för att dess fordringar skola kunna uppfyllas. Ett ögonkast på ett skolschema ger förklaringen. En skolflickas dagordning blir ungefär denna: Efter påklädnings hastig genomläsning af dagens läxor, en hastig första frukost och så i väg till skolan, där lektionerna börja omkring kl. 9; vid 11-tiden frukost-rast, då de längst bort boende intaga sin frukost i skolan och de öfriga gå till det dukade bordet hemma; sedan åter lektioner till 2 eller 3 e. m., hvarefter serveras middag, vid hvars tillagande flickorna naturligtvis ej få tillfälle att biträda. Eftermiddagen upptages af lekar i fria luften, läxläsning och öfverspelning.

Är ej fara värdt, att ett sådant lif alstrar själfvisket, när den unga flickan blir van att anse, att allt i hemmet skall stå färdigt för hennes räkning, utan att hon behöfver lägga två strån i kors. Då hon icke får tillfälle att deltaga i hemmets lif, dess arbeten och intressen, måste hon i viss mening stå ensam, och detta kan lossa kärleksbandet mellan familjemedlemmarna. Är väl ett sådant lif ägnadt att utveckla de egenskaper, som skattas högst hos kvinnan, såsom öfvervilligheten, det tjänande sinnet, det deltagande hjärtelaget och den praktiska dugligheten?

Efter det ansträngande läsåret kommer det långa, sköna sommarlovet. Familjerna ge sig ut på sommarnöje, och "de stackars utpinade barnen" skola taga skadan igen. Nu blir det båt färder, utflykter och lekar och ras dagen i ände. Många föräldrar inackordera sina barn på landet öfver sommaren, men jag tror det är högst sällan de bedja om andra förmåner för dem än "närande mat, bad och friluftslif". Dessa inackorderade barn veta, att de äro betalade sommargäster, och fordra behandling därefter.

Lifvet under ferierna borde kunna ordnas annorlunda. Under terminerna måste ju skolans arbete lägga beslag på de unga flickornas tid, eftersom fordringarna blifvit skärpta, men under det långa sommarlovet skulle de kunna tillägna sig ganska mycken praktisk kunskap, antingen de tillbringa ferierna hos de sina eller äro inackorderade hos andra. Öfveranssträngning behöfver ej befarsas, ty ombyte af arbete är just ett ypperligt medel däremot. Se här ett förslag! Flickorna borde själfva bädda sina sängar, vädra sina sängkläder, städa sina rum, borsta och laga sina kläder. Vidare vore det utvecklande för deras smak och skönhetssinne, om de åtog sig t. ex. att prydligt duka bordet och smycka hemmet med löf och blommor. Vissa dagar borde de efter förmåga få hjälpa till med tillredningen af maten, med bakning, sylt- och saftberedning m. m. Någon "skolkökskurs" blefve detta visst inte, som skulle göra denna obehöflig, men det vore ett försök att väcka de ungas håg för det husliga och utbilda deras ordnings- och skönhetssinne samt sätta dem i stånd att mera hjälpa sig själfva.

Hur behagligt blir ej hemlifvet, då artig hjälpsamhet och uppmärksamhet visas af de unga mot de äldre! Mycken vikt borde därför läggas på att vänja de unga till fin takt. Flickorna borde t. ex. ej sitta och låta sig betjänas vid bordet af värdinnan, ej tanklöst taga bästa platsen före andra m. m., m. m. Deras valspråk må vara: "Hvad kan jag stå till tjänst med?" — icke: "Hvad skall jag kunna slippa ifrån?" Det uppoffrande sinnet skall då lära dem att taga vara på de många tillfällen till små tjänster, små artigheter, små kärleksbevis, som likt en lenande olja omgjuta hvardagslifvets maskineri och komma det att gå jämt och stilla.

Mycket uppfostrande är att låta de mera försigkomna af barnen deltaga i omsorgen om de yngre systerkonen eller de yngre kamraterna. Härigenom utvecklas ansvarskänslan och det uppoffrande hjärtelaget, som gör dem skickade att i lifvet taga sig an de svaga och små. Kärleks- och vänskapsbandet de unga emellan blir ock hårdare tillknutet, och lifvet blir rikare.

I det föregående är det taladt om flickorna, men det ligger i öppen dag, att mycket af det sagda kan tillämpas äfven på gossarna. Deras undervisning blir vid de allmänna läroverken väl ensidig, i det största vikten lägges vid den teoretiska utbildningen, under det att den praktiska förbises. Äfven de, som ämna gå den lärda vägen, böra lära ett yrke, och om tiden under läsåret icke räcker till för dess inhämtande, skulle ju en del af de långa sommarferierna kunna användas därtill. En yngling, som under flere på hvarandra följande sommarlof utbildar sig i t. ex. snickeri, timring, trädgårdsskötsel, smide eller annat yrke, skulle säkerligen nå en ganska aktningvärd färdighet däri. Då kroppsarbetet ej nog kan uppskattas i såväl moraliskt och sanitärt som i ekonomiskt och socialt afseende, är det att hoppas, att den dag icke måtte vara aflägsen, då inhämtandet af ett yrke blir obligatoriskt för lärjungarne i statens skolor. Enskilda, som äro öfvertygade om kroppsarbetets betydelse, borde göra början. Bort därför med feriekurserna i läsämnen och ersätt dem med kurser i praktiska yrken! En förening af teoretisk och praktisk kunskap måste vara förmär än blott den ena. Det bästa därför åt de unga, landets hopp!

A. H.

GARDINER

tvättas utan att desamma utsättas för slitning af **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.** Ombud i Stockholm: **Fröken Beda Johnson Kungsgatan 9.**

EN ÖDE GÅRD. SKISS FÖR IDUN AF L. M.

I skogens dunkel finns gömd en ängd,
där sommarhettan hölls utestängd
af trädens grönskande galler —

Carl Snoilsky.

DET VAR EN SOMMAR, fagrare än alla andra. Vi voro nygifva och sökte oss ett sommarhem långt ifrån vänner och bekanta — ett hem, där vi kunde lefva för oss själva, sida vid sida vandra genom skogen, i drömstämning glida fram på en insjös lugna vatten och utan yttre hinder blott tänka på hvarandra.

Vi funno, hvad vi sökte. Det var en gammal bondgård. Barnen där hade lämnat hemmet, och vi fingo i stugans öfvervåning två rum — ett stort med tre fönster och ett mindre till sofrum. Gumman lofvade att städa och laga mat — "om bara frun ville säga, huru det skulle lagas."

Gubben lofvade oss fisk, och en talrik hönsflock med kycklingar tycktes lofva, att vi kunde få både ägg och stek. I trädgården blommade ärterna, och ute i hagen gingo åtta kor. — Inga grannar? — Nej, icke alls några. Och så började ett hänryckande lit.

De stora vidsträckta skogarne öppnade för oss sina förtrollande pelarsalar, och vi gingo där åt olika håll. Alltid råkade vi på något nytt, än en sorlande bäck, än en enslig sved, röd af smultron, än en lockande liten sjö, lugn och mörk, där näckrosorna flöto på vattnet och fisken lekte i vassen. Stundom mötte vi en skygg hare, stundom flög en tjädertupp upp med tunga vingslag. Ofta hoppade en ekorre från träd till träd, vig och munter, så att vi icke kunde annat än tycka om honom, fastän vi väl visste, att han var en elak röfvar, som förstörde småfåglarnes både ägg och ungar.

En dag vandrade vi längre bort än vanligt. Det var så svalt i skogen, linnean hade nyss slagit ut och bredde sina doftande mattor öfver marken, och vid bäcken stod det mandeldoftande missnet (Calla) fagert och älfbenshvitt. En liten fågel sjöng där inne i skogen, och tonerna pärlade som ett silfverregn ur hans bröst. Han sjöng för makan, som låg på äggen i det mossiga boet.

"Hvad är det för en fågel, Herman?" sporde jag min man.

"Fågel blå," svarade han skämtande.

"Ah, svara allvarsamt!" utbrast jag och gaf honom en liten knuff.

"Jag är allvarsam," svarade han. "Detta är en förtrollad skog. Hvad är naturligare, än att Fågel blå låter höra sig där."

"Det låter ju hemskt," återtog jag, "då är du väl en trollkarl, och hvem vet, hvad som kan hända den olyckliga, som går i sällskap med dig. Bäst att fly."

Och så började jag springa. Han följde mig skrattande, och vi ilade som glada barn framåt stigen. Jag vet icke, huru länge vi sprungit, då vi på en gång stannade förundrade.

Där inne i skogen var en höjd, och barrträden hade vikit åt sidan för en rikare växtlighet. Förvildade fruktträd sträckte knotiga, med löf öferväxta grenar mot himlen. Där syntes buskar, som uppenbarligen blifvit planterade i häck, och där bredde blommande trädgårdsväxter ut sig, kämpande för tillvaron med nyponbuskar, nässlor och tistel. Så hörde vi ett ljud af rinnande vatten. Ja, där i slutningen sorlade ett källsprång, silfverklart och rent, och bildade en liten bassäng midt i den trädgård, som nu var öfvergifven, men hvars förnämsta prydnad det kanske en gång varit.

Förundrade drucko vi af vattnet och började sedan att undersöka omgifningarna. Där blommade svärdslijlor i hela sin färgprakt. Där doftade kaprifolium med sina rankor bredda öfver marken, där lyste blågullet. Aklejorna

vackra bladbusken vid roten, pionerna utvecklade sina stora röda blommor, och stormhatten stoltserade med sina långa blåa blomklasar. Alltsammans var ovärdadt och utan ordning, men ändå af en rikedom, som gjorde sig kraftigt gällande. På andra sidan kullen sågo vi nu också en sjö skynta fram.

"Detta är en förtrollad trädgård, sedan vi kommit från den förtrollade skogen," sade jag. "Ja, här kunde man visserligen vänta att få höra Fågel blå sjunga."

"Så du flämtar!" anmärkte Herman. "Lägg dig här i gräset, se upp mot skyarne och finn ut, hvem som anlade detta lilla paradys, och sedan hvad som vållade, att det så här öfverlämnades åt vilda skogen."

"Åh, jag tycker mera om att gå omkring," svarade jag, "och jag tänker, att man sålunda kan spåna ut vida mer, än om man ligger och dåsar."

"Skall det vara en förolämpning?" frågade Herman. "Då bör du straffas." Han drog mig till sig.

"Jag orkar icke springa undan för straffet," svarade jag. "Men, snälla herr trollkarl, låt mig bli ett litet vackert djur, som har sitt bo här i stillhet. Låt mig icke bli en otäck varulv, som tjutande spanar efter rof."

Nu prasslade det bland grenarne i den förvildade häcken. Ett rådjur visade sitt täcka hufvud och försvann blixtnabbt, då det blef oss varse. Min man lade sig i skuggan af ett stort äppleträd, hvars af fruktkart tyngda grenar hängde ned mot marken. Jag började att ströfva omkring, och snart såg jag kvarlevorna af en stenfot. Det hade varit en mindre byggnad med kallare under, såsom den höga stenfoten utvisade. Den låg just på kullens krön, och därifrån såg man utöfver sjön, som var lång och smal med höga stränder, delvis skogkrönta, men delvis kala klippor, hvilka liknade fantastiska ruiner. Jag gick ned i källaren, dess murar voro svärtade af eld. Huset hade således brunnit upp. Sedan gick jag icke utan möda utför branten ned till sjön. Där syntes stockar efter en båt, som sjunkit.

Hvem hade kommit i den båten och lagt till vid den bryggan? sporde jag i tankarne. De små vågorna nickade och skvalpade mot stranden, men de sade ingenting. En mås kom framsväfvande öfver vattnet på breda vingar, han uppgaf ett skri, men icke heller han sade mig något.

Där i en bergskrefva växte hallon, de började mogna, de voro de första jag sett i år. Jag tog några lönnlöf och förenade dem medels bladskäften till en korg, och jag började plocka. Det förekom mig, att de röda bären, som ett och ett lades ned i min lilla korg, voro delar af en saga, och då korgen var full, var också sagan fulldiktad.

Så vände jag tillbaka till Herman. Jag bjöd honom bären och sade, att där var nu sagan fullfärdig.

"Tror du dig slippa undan så lätt?" sade han. "Åh nej, du slipper icke ifrån med några bär. Berätta nu!"

"Nåväl då," svarade jag. "Här någonstades i nejden, men icke precis i det närmaste grannskapet, låg ett gammalt herresäte. Det hade torn och tinnar, tjocka murar, stora salar, och en betydande rikedom tillhörde slottets ägare. Hans familj hade minst fjorton anor, och han var stolt häröfver. I en af salarne hängde porträtt vid porträtt af tappra krigare och kloke höjde sina fantastiska blommor från den gröna statsmän, af stolta fruar och väna fröknar. Den gamle greffen såg på dem hvarje dag och var nöjd och stolt öfver sin högborna ätt. I det slottet växte hans son upp, kraftig som en ung ek, den gamle greffen förundrade sig öfver hans styrka och fägring. Själaf var han gam-

mal och bruten, och grefvinnan var svag och blek, då hon icke var sminkad. Hon låg på sin duchesse hela dagarne och läste franska romaner, såsom den tidens förnåma damer brukade, plågade af vapörer och ledsnad.

"Åh," afbröt min man, "du vill föra mig till din älskade rococotid."

Jag svarade icke, utan fortsatte: "Ibland plågade hon stiga upp, slå sin harpa och sjunga känslofulla ballader. Den unge sonen, Klas Henrik, lyssnade gärna till sin moders musik. Hennes röst var visserligen svag, men öm och melodisk, och sångerna anslogo kärliga strängar i hans hjärta. Vanligen hade grefvinnan sin kammartärna och gunstling hos sig — den lilla Rosette. Hon var trädgårdsmästarens dotter och fager som en af de blommor, hvilka han drog upp i sitt orangeri.

Det skulle hafva varit en tafla, värdig Charidins pensel — grefvinnan med sin harpa i famn, Klas Henrik vid sin mors fötter på en pall, stödjande sitt hufvud mot hennes knän och riktande blicken på Rosette med sin sybåge på taburetten vid fönstret.

Solen föll öfver den unga flickans hufvud och kastade sin gyllene glans öfver hennes opudrade, men i stångpiska bundna hår. Hennes kinder hade en så ljuf rodnad, hennes ögon så smäktande ut, och hennes i ljusblå korsett insnörda lif hade en så behaglig rundning. De små händerna arbetade så flinkt, blott då och då lyfte hon blicken från arbetet och fäste den med beundran på sin matmoder och dennes unge son. Det var framför allt på den senare, som blicken hvilade. Då hennes ögon mötte Klas Henriks, rodnade båda.

Så började grefvinnan att undervisa Rosette i sång- och harpospel. Det var en passe-temps. Men snart stodo de båda unga sida vid sida bakom grefvinnan och sjöngo duetter. "Astrild, liten skalk", såsom man med förkärlek uttryckte sig på denna tid, är dock alltid påpasslig. Han siktade och sköt, och den unge greffen och Rosette älskade hvarandra. Att börja med reflekterade de båda unga icke själva öfver detta faktum. De njöto af tillvaron. Klas Henrik blef ännu manligare, Rosette ännu mera tjusande.

Så en vacker dag kom upptäckten. Gamle greffen skrattade först — det var naturligtvis bara en passe-temps. En kammarsnärta, som var vacker! Hade icke mer än en ung greffe haft en liten amourette med en sådan? Men Klas Henrik tog icke saken så där förståndigt, han ville gifta sig med Rosette. Gamle greffen blef utom sig, han talade om de fjorton anorna, han pekade på de ädle förfädrens porträtt. Klas Henrik förklarade då, att han värderade sin älskade Rosette mer än alla fula gamla porträtt, icke blott hans anors, utan hela världens. Himmel, om porträtten kunnat höra sin ovärdige afkomling, hade de väl vändt sig emot väggen i sina förgyllda ramar!

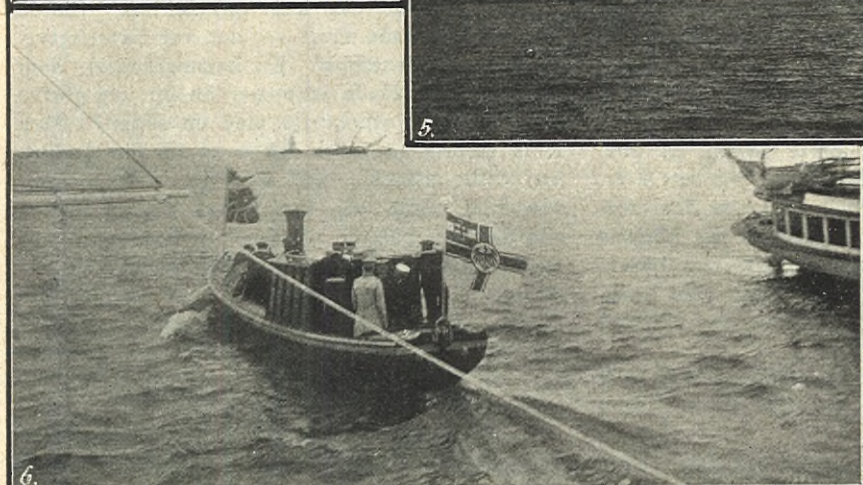
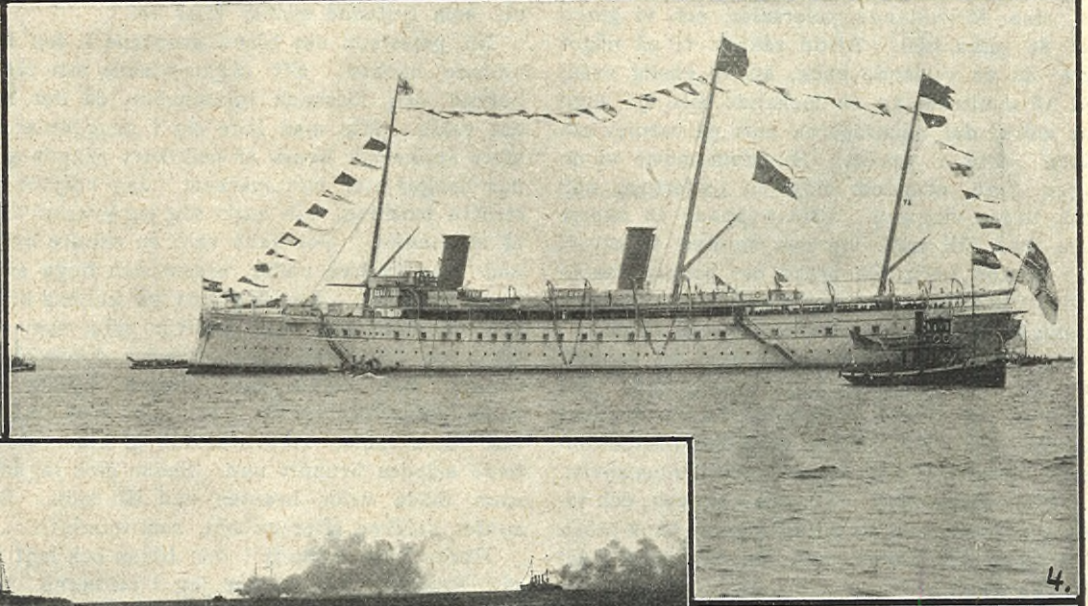
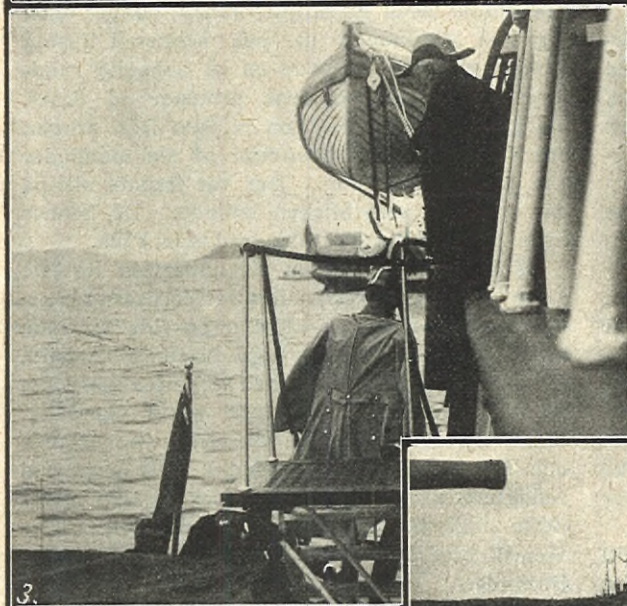
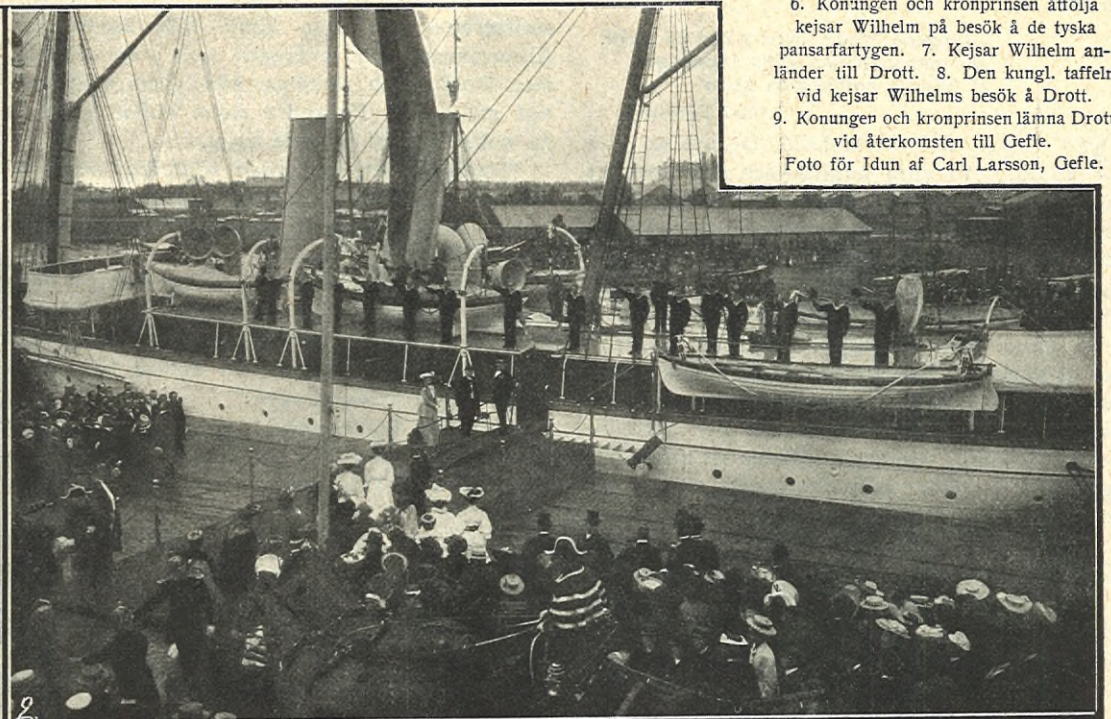
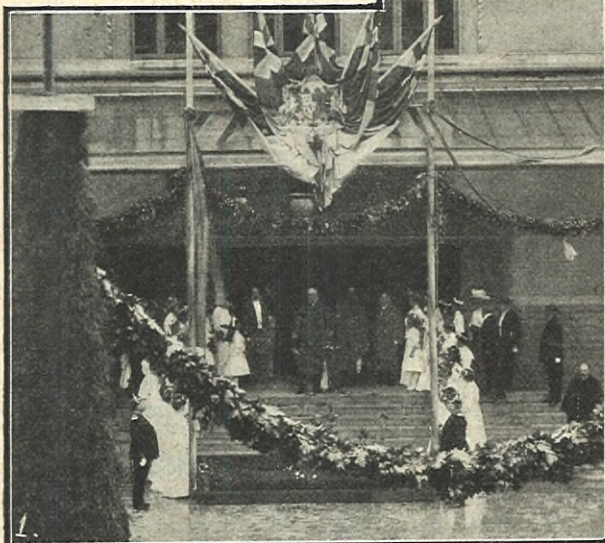
Grefvinnan grät och afskedade sin gunstling Rosette. Hon hade dagligen vapörer och de förde henne slutligen i grafven.

Nu hade den unge greffen sitt modernearf att lyfta, och hans fader menade, att han borde resa ut och se världen — ett år eller par i Paris eller vid Royal suédois i Strassburg skulle göra honom så godt. Klas Henrik samtyckte, lifvet hos fadern föreföll honom nästan outhärdligt. Hans mor var död, Rosette var borta, och den gamle greffen gnatade den ena dagen och rasade den andra. Han skulle resa. Och han for.

(Forts.)

1. Konungen och kronprinsen anländer till Gefle. 2. Konungen och kronprinsen stiga ombord å Drott i Gefle hamn. 3. Konungen och kronprinsen lämna Drott för att bege sig till Hohenzollern. 4. Svenska kungaflaggan hissas å Hohenzollern vid konungens ankomst. 5. De tyska pansarfartygen saluterar Drott.

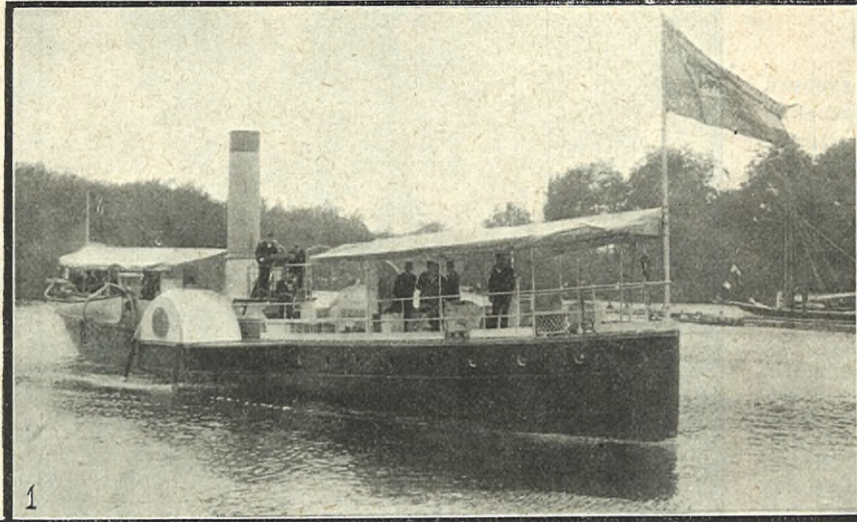
6. Konungen och kronprinsen åtfölja kejsar Wilhelm på besök å de tyska pansarfartygen. 7. Kejsar Wilhelm anländer till Drott. 8. Den kungl. taffeln vid kejsar Wilhelms besök å Drott. 9. Konungen och kronprinsen lämna Drott vid återkomsten till Gefle. Foto för Idun af Carl Larsson, Gefle.

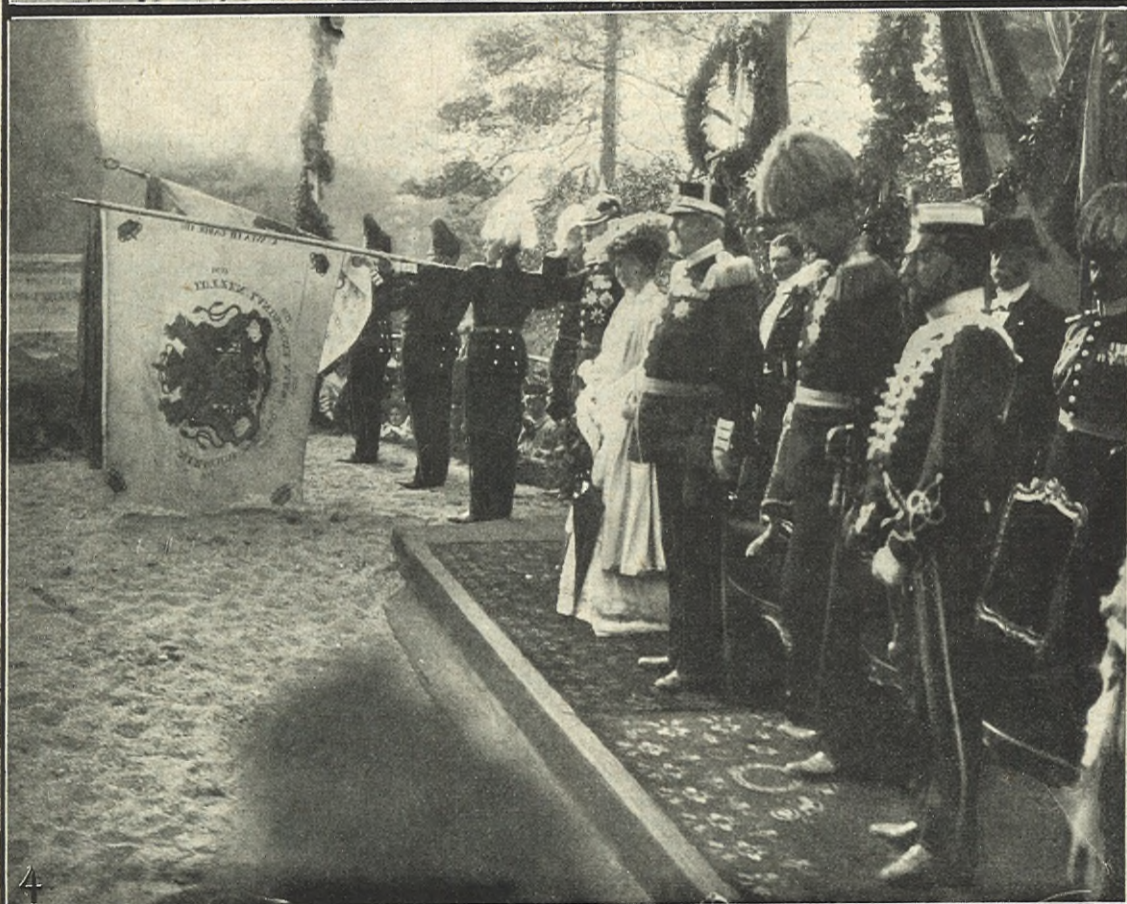
FRÅN KEJSARDAGARNE I GEFLE OCH KONUNG OSCARS OCH KEJSAR WILHELMS SAMMANTRÄFFANDE OMBORD Å HOHENZOLLERN OCH DROTT.

FRÅN SKOGSÖMONUMEN-
TETS AFTÄCKNING DEN 16
DENNES. FOTO FÖR IDUN
AF A. BLOMBERG.

1. SKÖLDMÖN MED DE
KUNGLIGA OMBORD ANLÄN-
DER. 2. KONUNGEN, FÖ-
RANDE PRINSESSAN
MARGARETA, STIGER UPP
TILL AFTÄCKNINGSPLETSEN.

3. DEN KUNGLIGA
TRIBUNEN. FRÅN VÄNSTER
TILL HÖGER: PRINS GUSTAF
ADOLF, PRINSESSAN
MARGARETA, KONUNGEN,
PRINS CARL O. PRINS EUGÉN
4. MONUMENTET AFTÄCKES.
5. MONUMENTET EFTER AF-
TÄCKNINGEN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

REGENTMÖTET I GEFLE.

KEJSAR WILHELMS BESÖK i svenska farvatten har denna gång, på grund af de politiska förhållandena, följts med ett alldeles särskildt spändt intresse, och sammanträffandet mellan konung Oscar och den vänskapligt sinnade stormarktskärskaren och hvad därvid förhandlades i den allvarliga fråga, som för närvarande upptar allas sinnen, har gifvit anledning till många utläggningar.

Som bekant afreste konungen och kronprinsen, åtföljda af utrikesministern greve Gyldenstolpe, chefen för konungens stab, generallöjtnant Gadd, och tjänstgörande uppvaktande, torsdagen den 13 på morgonen med extratåg från Stockholm till Gefle, där Drott redan dagen förut hade gått i förväg. Hela järnvägsfärden blef en fortlöpande hyllning till konungen från befolkningen i de trakter, som genomforos, och dess kulmen var ankomsten till Gefle, som festligt smyckat sig till det betydelsefulla besöket. Borgmästaren hälsade de kungliga gästerna i stadens namn, sångarhyllning tonade och hvitklädda flickor blomsterströdde den flaggsmyckade vägen ner till hamnen, där konungen och kronprinsen kl. 2 e. m. gingo ombord å det väntande chefsfartyget Drott, som därpå omedelbart ångade ut till mötet med Hohenzollern och den vid Gråberget förankrade tyska eskadern.

När Drott nalkades hissades den tyska flaggan, hvilket strax därpå besvarades därmed att den svenska, tretungade flaggan flög i topp på Hohenzollern, samtidigt med att kanonsalut gafs från pansarkryssaren Prinz Adalbert och kryssaren Berlin. Nu blef det Drotts tur att svara, och från dess båda sidor dånade kanoerna.

Sedan Drott ankrat ett stycke från Hohenzollern, spelade dess musik upp "Die Wacht am Rhein", hvarpå Hohenzollerns musikkår svarade med svenska kungssången.

Härefter stego konungen och kronprinsen ombord på en af Drotts ångbarkasser för att gå ombord på Hohenzollern, från hvilken vid de kungliga gästernas ankomst till fallreppstrappan än en gång spelades kungssången.

Kejsar Wilhelm gaf klockan 7.30 e. m. diné ombord på Hohenzollern för konung Oscar och kronprinsen. Till dinéen hade bland andra landshövdingen greve Hamilton och borgmästare Berggren mottagit inbjudning. I middagen, som gafs vid sittande bord, deltog inalles 40 personer. Inga tal höllos, utan middagen fortgick under lifligt samspråk. Slutligen öfverlämnade kejsaren ordnar till den kungliga uppvaktningen.

Kl. half 11 e. m. var middagen slut, då konungen begaf sig ombord på Drott, som omedelbart därefter gick in på Gefle redd, under det salut gafs från Hohenzollern. I Gefle hade man beredt sig på detta mottagande genom att rikligen eklärera i staden och hamnen.

Följande dag på morgonen gick Drott åter ut till Gråberget, hvarefter konung Oscar kl. 12 gaf frukost ombord å Drott för tyske kejsaren med uppvaktande samt tyske sändebudet i Stockholm. Vid 2-tiden på middagen lättade Drott ankar för att ingå till staden med konungen och kronprinsen, hvilka med ordinarie middagståget kl. 2.45 e. m. återvände till hufvudstaden.

För öfrigt hänvisa vi till de bilder vår platsfotograf tog af det märkliga furstemötet.

SKOGSÖMONUMENTETS AFTÄCKNING. I söndags aftäcktes å Skogsö vid Södra Stäket ett monument, hvilket samtidigt skall utgöra en minnesvård öfver de tappra svenska män, som här den 13 augusti 1719 räddade Sveriges hufvudstad från att falla i fiendehand, och desslikes vara en ständig erinran om denna för svensk rådsnarhet och taperhet hedrande tilldragelse. Invigningen blef en imponerande högtidlighet, som sent skall glömmas af de tusentals deltagarne. Upp till monumentet, där det väl synligt från farleden står på sin dominerande bergshöjd, hade anlagts en ny väg, och längs denna utvecklades vid aftäckningshögtidligheten ett ståtligt militäriskt skådespel. Där parade afdelningar ur Vaxholms grenadjärer, Göta lifgarde, frivilliga skytteföreningar, Svea lifgarde, Första och Andra lifgrenadjärregementena samt högst uppe Södermanlands regemente och kring själfva monumentet, där det stod svept i en blå duk, flottister i hvitt. Framför monumentet stodo de nämnda regementenas samt flottans fanor.

Nu anlände "Sköldmön" med konung Oscar, prinsarne Carl, Eugén och Gustaf Adolf samt prinsessan Margareta ombord, hälsad af stormande hurrarop, och trupperna längs vägen skyldrade. Ett regn af blommor föll öfver konungen och prinsessan Margareta, som stödde sig på majestätets arm. Konungen bar Första

FRÅN UNGDOMSMÖTET Å DROTTNINGHOLM DEN 15—16 JULI. 1. BESTYRELSEN. I MIDTEN UNDER FANAN ARTISTEN G. ANKARCORONA. 2. DIR. WAVRINSKY ÖPPNAR MÖTET.

lifgrenadjärernas uniform med generaldistinktioner, prinsessan var iförd en elegant dräkt af hvitt siden med spetsar samt mattblå kappa och hatt, leende och älskvärd gick hon vid den höge landsfaderns sida vägen upp till backkrönet, medan jublet brusade rundt omkring. Fanorna sänktes, de kungliga togo plats på gyllene stolar å en kronklädd estrad, bakom hvilken var en präktig dekoration med flaggor och ekgirlander samt konungens namnchiffer i grankvistar och blåklint.

Så framträdde arkivarien Westrin och höll med lif och dramatisk åskådighet ett längre tal, däri skildrades vapenbragden vid Stäket den 13 augusti 1719, då östgötar och sörmänningar under Dalheim och Rutger Fuchs slog den fyra gånger starkare ryska öfvermakten tillbaka och därmed räddade Stockholm från det öde att härjas och brandskattas, som eljes med säkerhet blifvit dess lott.

Öfverståhållare Dickson anhöll därefter att konungen ville låta täckelset falla. Konungen reste sig och ytttrade med kraftig stämma följande ord: Må täckelset falla för erinran af det fältslag som här ägde rum, och må vi ära de krigares minne som räddade Stockholm under Dalhelms och Fuchs' ledning! Lefve de!

Täckelset föll, och monumentet, en ståtlig bautasten med gyllne inskriptioner och flankerad af tvänne kanoner, blef synligt. Fanorna sänktes, en infanterisalfva aflossades. Svea gardes-musiken intonerade mäktigt "Hör oss, Svea." Cheferna för de regementen som deltagit i slaget vid Stäket, nämligen de båda östgöta- och södermanlandsregementena, framträdde till monumentet och nedlade vid dess fot kransar af rosor, liljor och lager med band i regementenas färger. Konungen visade de olika regementsfanorna för prinsessan Margareta och förklarade de minnen, som äro knutna vid desamma, och när turen kom till flottans blågula duk, såg man monarken, synbart rörd, hastigt föra enflik därpå till sina läppar.

Monumentet, har, som bekant, tillkommit genom frikostighet af en enskild medlem af Föreningen för Stockholms fasta försvar. Å ena sidan af stenen läses:

Till minne af Stockholms stads tappra räddare den 13 augusti 1719 Rutger Fuchs och Johan Henrik von Essen med k. Södermanlands regemente och af Baltzar von Dalheim med Östgöta tremänningar aftäcktes denna sten af h. m. konung Oscar II den 16 juli 1905.

På andra sidan:
Med Gud till seger. Nederst: Föreningen för Stockholms fasta försvar, reste stenen.

ETT UNGDOMSMÖTE VID DROTTNINGHOLM afhölls i lördags och söndags, besökt af tusentals deltagare. Programmet var lyckadt och omväxlande med föredrag af artisten Gustaf Ankarcrona om "Ungdomsrörelsen och dess betydelse", kand. T. Fogelqvist

om »Ungdomsideal», lektor Bergman om »Konsten att förblifva ung» m. m., musik, idrott, dans och lekar. Vi meddela ett par bilder från mötet — det första i hufvudstaden och såsom sådant en god början af en rörelse, som redan rundt om i vårt land tagit en märklig och glädjande fart.

KURSER I KONSERVERING AF TRÄDGÅRSPRODUKTER. Idun meddelade i följande bild från en konserveringskurs, som anordnats för kvinnliga deltagare vid Adelnas trädgårdsskola, Åtvidaberg. På samma ställe komma äfven i år att anordnas flere dylika kurser under augusti månad, hvar och en omfattande en tid af en vecka. Under kurserna genomgås teoretiskt och praktiskt tillvaratagande af trädgårdens produkter — frukter, bär och grönsaker — efter olika, äldre och nyare metoder, delvis med användande af i vårt land mindre brukliga, fast enkla och praktiska apparater. Kurserna ledas af skolans föreståndare, fil. kand. Carl G. Dahl, och fröken Lydia Ahlstedt från Jämshögsby, Blekinge.

KALFÖ-MARJA. EN BOHUSLÄNSK KVINNOTYP. AF ERNST HÖRMAN.

"LÅT GÅ skotet! Sitt inte och håll i tampen, för då går det aldrig väl!"

Den lilla knotiga kvinnokepnaden skyndade ut på brohufvudet och kom alldeles lagom för att med all kraft kasta sig mot stäfven på min båt, som eljes utan tvifvel skulle vållat mycken skada både på sig själf och bryggan.

"Ja, det är inte så lätt," sade hon liksom för att blicka mig, sedan båten blifvit förtöjd, "det är inte så lätt att lägga till här vid Kalfön med denna vinden. Men han kanske icke heller är något vidare van att segla!"

Jag skämde en smula öfver hennes sista uttryck men hänvisade till den långa utgrunden, som jag icke observerat förr än jag kommit för nära. Där hon stod bred och trygg med händerna i sidorna, tyckte jag, att jag sett henne förr. Jo, visst! Det var ju Kalfö-Marja. Hur mången gång hade jag inte sett henne i min födelsestad, när hon låg med sin båt vid bryggan och sålde fisk. Men aldrig hände det att vi pojkar skämtade med henne, som vi kunde göra med fiskararne i de öfriga båtarna, ty det stod en viss nimbus om denna torftiga skickelse. Berättelser om henne cirkulerade med nästan samma andäktiga omvärdnad som legenden. Männan talade med henne, som om, hon varit en af dem, och icke ens när de voro berusade vågade de ta sig friheter mot henne, som de kunde göra mot andra kvinnor. För resten passade Marja gärna på utanför krogen i middagstimmarna,

när fiskargubbarne skulle draga hem, och var det någon Kalfbö, som tagit för mycket till bästa, så smög han gärna utefter väggarna, och det dröjde allt en tid, innan han åter såg för djupt i glaset.

Icke ens nu, när jag efter många år såg henne igen, undgick hon att göra samma egendomliga intryck på mig som förr. Och dock såg hon ut som en vanlig skärgårdskvinna, var klumpigare byggd och mindre fin än de kvinnor, jag är van att se. Hon steg ned i sin båt och började göra den i ordning, men ändå kunde jag icke slita mig ur förtrollningen.

"Han såg väl inte lotsförmannens båt borta vid Koholmen?"

Jag svarade nekande.

"Ja, se han skulle se, om fyrarna äro i ordning. Jag sköter två stycken här!" och därmed kastade hon loss, stack en åra i botten och gaf båten fart, pinhalade seglet och sträckte ut förbi pålarna på utsidan af brygghuvudet.

Det var märkligt, hvad hon var väl konserverad. Hon tycktes icke ha blifvit äldre, kanske lite brunare och knotigare.

Först när hon styrt sin båt i lä af udden, som dolde Kalfön för fastlandet, gick jag upp mot den lilla husklungan, som solade sig i vindstilla öster om öns egentliga rygg. Hela samhället bestod af tio eller femton välhållna stugor, hvilkas fönster pryddes af rena gardiner och blommande krukväxter. Ett par små barn lekte utanför en dörr. Eljes sågos inga människor till, ty det var en härlig dag i början af juni och alla öns män och karlavurna ynglingar voro på storsjöfiske. Och kvinnorna lågo utanför uddarna för att skaffa fisken för dagen.

Vid en sjöbod i strandkanten, där den unkna doften af gammal hafstång blandade sig med den uthängda torrfiskens fräna lukt, satt en gammal hvithårig gubbe och bötte ett garn. Efter en trovärdig hälsning och sedan det ofliga pratet om väderleken och fiskets utsikterna var undanstökadt, sporde jag hur det nu stod till på Kalfön. Om detta kan man inte tala, utan att Marja blir nämnd, och, när det gällde henne, blef gubben rent värtalig. Jag hade ett starkt intresse af att höra hennes öden framställas af någon fullt trovärdig, och då jag uttalade min önskan, var gubben genast beredvillig. Af hvad han berättade, gör jag här ett litet utdrag:

I unga år olef Marja gift med en fiskare, som i likhet med henne var född på ön. De ägde ingenting annat än hans båt och den gamla, fallfärdiga stugan, hon ärfte efter sina föräldrar, men de höllo af hvarandre, sträfvade båda och fiskade samman, ty hon var stark och ihärdig som en karl. Med tiden sågo de sitt hus förökas, icke blott med ett par duktiga pojkar, men också med ett par hundra kronor, så att de kunde tänka på att reparera den gamla stugan. Men det var ett arbete, som kostade mycket mer än de beräknat, och Marjas man måste ta ett lån på huset. Nå — det var inte farligt, mente Marja. De skulle nog sträfvat sig igenom.

Allt såg också lofvande ut. Men en tidig höstdag, när makarne efter en förfärlig storm varit ute för att dra sina backor, kom den första olyckan. Mannen satt till rors i den öppna båten, medan Marja hade sin plats längre förut och var sysselsatt med att reda backorna. För att komma fortare hem, länsade mannen öfver "Märrflacket", hvilket inte borde vara så farligt, då det var 20 fot djupt. Men i detsamma båten gick öfver, kom det en väldig dyning, och grundbrottet stod akterifrån in i båten. Marja blef klämd fast inunder masttoftan, så att hon hade svårt att komma lös, men när detta ändtligen lyckades, var mannen borta och båten nästan fylld af vatten.

Med ett stöd den förfärliga vissheten för henne. Hon kastade en blick till lofvart — ty båten hade lagt sig tvärs för vinden — men hon fick naturligtvis icke se den hon saknade. Hans tunga stöflar och kläder hade dragit honom ned. Att hjälpa honom hade för resten varit omöjligt, ty hon kunde icke navigera med den nästan sjunkande båten.

Först tänkte hon låta både sig och båten gå till botten. Men så mindes hon barnen, ref ned seglet och började ösa båten med tillhjälp af ett backtråg, som märkligt nog icke gått öfverbord. Efter någon timma hade hon befriat båten från så mycket vatten, att hon kunde sätta segel och styra hemåt.

Marja beklagade sig aldrig för någon. Hon fortsatte med fiskeriet, fast det nu, då hon var ensam, kostade henne otroligt möda. Grannarne menade, att detta gick inte an — hon fick tänka på, att hon snart skulle ligga.

"Det är just det jag tänker på," svarade hon, "Denna gången ämnar jag ligga en hel vecka och då gäller det att inte svälta ihjäl."

En morgon ett par månader efter olyckan måste hon verkligen bli hemma af det skäl, att hon på natten gifvit lifvet åt en flicka. Men efter en vecka var Marja åter i sin båt, och hvarje förmiddag, om vädret på natten icke varit för svårt, höll hon den präktigaste fisk till salu i den närliggande staden. När pojkarne växte till, kunde de hjälpa henne, och så gick det till att skulden blef betald och att Marjas rykte började spridas. Då en fiskaränka satte sig att sörja, hände

det ofta att Marjas namn blef nämndt, men man medgaf, att få kunde vara som hon.

Så började det stora sillfisket, och Marjas pojkar, som nu nått upp i tolfårsåldern, började kunna tjäna pengar genom att segla med silljakter. Marja ville absolut vara med i ett vadlag, men karlarne menade, att det icke gick an, och så kom det sig att hon i stället tog en af pojkarne med och började segla sill i sin lilla båt. Men när sillen blef allt för billig, brydde hon sig inte om det, ty då var det ingenting att tjäna. Emellertid sparade hon och pojkarne, så att de snart hade ett litet konto på banken.

Tiden gick, och Marjas söner blefvo konfirmerade. Man talade om att köpa en storsjöbåt till sommarfiske i Nordsjön. Marjas pojkar ville gärna vara med, och så hände det att Kalfböborna köpte sig en storsjöbåt. Man hade tämligen ondt om pengar, men Marja släppte till, utom pojkarne lotter, 1,000 kronor, som hon lyckades låna i staden. Storsjöfisket hade visat sig så lönande för andra fiskelägen, att hon gärna gjorde det, så mycket mera som två af de största parthafvarne i båten skrefvo sig som borgensmän.

Det var stor glädje på Kalfön, den vårdag, då "Sjöfröken" stack till hafs, följd af de varmaste önsknigar om god lycka. Sommaren gick och i september vände de första makrillbåtarna hem efter att ha gjort goda fångster. Ingen hade sett "Sjöfröken" sedan de första dagarna i juni. Oktober gick in och ingen "Sjöfröken" hördes af. Men kort efteråt sågs ett meddelande i tidningarna, att ett namnbräde med orden "Sjöfröken. — Kalfön" flutit i land på den norska sydkusten.

Det var alltså tydligt, att Kalföbåten gått under med man och allt, sannolikt i den svåra stormen, som rasat i Nordsjön vid midsommartiden. Med ett slag hade Kalfön förlorat så godt som alla familjeförsörjare, men värst var det för Marja. Hon hade ju förlorat bägge pojkarne, som hon skulle haft glädje af på gamla dagar. I de öfriga familjerna fanns det gossar, som snart skulle vara vuxna män och kunna göra nytta, men för henne var det visst att börja på nytt igen. Och så lånet...

Det var en vecklagan och en jämmer utan ände på Kalfön i de dagarne. Men Marja lät lika lite nu som förut sorgen ta öfverhand. Hon drog på sig den svarta klädningen, som hon burit efter mannen, när hon någon gång kom till kyrkan, riggade båten och seglade till staden. Här sökte hon upp den, som gifvit henne lånet, och förklarade att hon ensam ämnade betala, men hon måste ha tid på sig. Ville han sätta sig på tvären, så blef det bara det, att både hon och borgesmannens änkor finga gå ifrån det lilla, de hade. Därpå gick hon till den handlande, Kalfböborna brukade använda, skildrade nöden och eländet och bad honom lämna anstånd med skulderna. Båda lyckades hon beveka, ty Marja var väl känd. Ja, hon upp-nådde till och med, att handlanden lofvade ha en rimlig kredit öppen för Kalfböborna. — "Det skall nog bli betaldt," sade Marja, "och jag skall slita, så länge det finns lif i mig."

Och Marja gick före med godt exempel. De värst nödställda finga hjälp af snälla människor öfver den första vintern och Marja stoppade mat i många hungriga barnmunnar på ön. Hon tyckte det var som om hon gett sina egna gossar. Gubbar och pojkar finga ta i, mera än de förut voro vana vid, och man lyckades så småningom slå sig igenom. En yngre generation har vuxit upp, fisket drifves rationellt året om, och välmågan är i tilltagande. Visserligen är det en och annan, som ännu drages med gammal skuld, men med Marja är det ingen fara. Hennes värsta är, att dottern hennes inte är riktigt klok, och värre blir det visst för hvarje år som går. Men eljes har hon det godt. De två små ledfyarnas uti sundet har hon skött allt sedan de för ett tiotal år sen upprättades och för dem åtnjuta hon 300 kronor om året — en storartad summa, tycker Marja, för så lätt arbete. Hon tar sin båt och far ut till fyarnas ett par gånger i veckan och om sommaren är hon fri hela tre månader, när fyarnas äro släckta. Och så har hon god tid att fiska.

Men om vintern kan det förstås allt vara svårt. En januari för några år sen hade det i nästan en hel vecka rådt den förfärligaste snöstorm, omväxlande med tjocka som en vägg, så att det hade icke varit möjligt att komma vare sig hit eller dit. Marja visste, att fotogénbehållningen på fyarnas i det närmaste måste vara slut, och gick i den värsta ångest, ty hon kände det ansvar, som följde med att låta fyarnas slockna. Hon försökte att få några af Kalfömännerna att hjälpa sig, men de ville inte höra på det örat. — Hon behöfde inte vara rädd. Det är ingen, som har bruk för fyarnas i ett sådant väder. — Hon menade att det kunde bli godt väder när som helst en natt, och då... Men det var ingen, som ville hjälpa henne — det var ju att fresta försynen.

Hon visste, att om det behöfdes, skulle de med makt hindra henne från att sätta sitt uppsåt i verket. Men hon måste ut till fyarnas. Värst var det med den sydliga, som låg på toppen af en hög holme. Men Gud hjälper mig nog, tänkte Marja.

Och tidigt följande morgon voro Marja och båten hennes försvunna. Vädret hade visserligen bedarrat,

Köp Venersborgs BARNSKODON!
Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget
A. F. Carlssons Skofabrik,
Venersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

men det var tjockt som i en säck och särdeles kallt Kalfömännerna gingo bara och tittade på hvarandra, men det var ingenting att göra vid saken. Om de bara hade sluppit att höra dotterns gråt och förebräelserna för det de tagit lifvet af modern!

Dagen svann, mörkret föll på, och man var smått betänkt att trots allt ge sig ut att se efter Marja, men då stack plötsligt hennes båt fram strax invid bryggan. På toften framför henne stod en gammal kompass. Den sextioåriga gumman vid rodet var så stel, att hon knappast kunde röra sig, men målföre hade hon: "Nu kan det få vara oväder en hel vecka till, om det vill — —"

Jag tillät mig fråga gubben, om Marja var känslös, då hon så litet yppat sin sorg. Det deltagande, hon visade vid den stora, gemensamma olyckan, vittnar ju om något annat.

"Nej," svarade gubben, "hon har både ett godt och ett ömt hjärta. Jag har mer än en gång sett hennes rödgråna ögon, när hon varit i sjöboden och redt sina backor. Där i ensamheten och stillheten tar visst sorgen öfverhand med henne."

LITTERATUR.

DEN SERIE AF FÖRTRÄFFLIGA RESEHANDBÖCKER öfver skilda delar af vårt fosterland, som Svenska Turistföreningen under en följd af år låtit utarbeta och utgifvit, har ytterligare ökat genom den digra volym, som i dagarna utkommit och hvilken såsom nr 8 i ofvannämnda serie omfattar hela Sverige. Denna nya resehandbok, som till författare har stadsrevisor A. Ramm och som — den första i sitt slag på svenska utgifna — innehåller icke mindre än 120 olika turer samt dessutom 29 kartor och planer, är uppställd efter helt och hållet nya principer.

Först komma de reserurer (1 t. o. m. 14), som tillhöra de stora genomfartsrouter, hvilka omfatta en större del af landet och i hvilka det sevärda vid järnvägs- och kanalfärderna i korthet framställts äfvensom något vidlyftigare redogörelser lämnats för de landsortsstäder, hvilka man ansett kunna bjuda turisten ett och annat af intresse.

Därefter följa de i regeln kortare turer, ordnade från söder till norr, som afse ett landskap och dess sevärigheter, i stort sedt, eller märkligare orter och trakter, såsom Omberg, Kinnekulle, Dalarne, Jämtland och de lappska högfjällen.

Sist komma de stora hufvudorterna Göteborg och Stockholm, hvilka ju erbjuda många sevärigheter, som ej finnas på några andra ställen i landet.

I denna resehandbok har man velat framhålla det mest sevärda, det som, innan man blifvit så att säga resvan turist, bör och förtjänar att uppmärksammas och beaktas. Det händer ju ofta, att man icke har tid eller tillfälle att gifva sig in på vidlyftigare planerade färder, men ändå önskar att få en totalbild af den resa, man ämnar företaga. Om allt sådant afser denna resehandbok att lämna upplysningar på samma gång den vill söka låtta de besvärligheter, som en mindre resvan person alltid möter. Vi anbefalla varmt den förträffliga resehandboken, hvilken helt visst kraftigt skall bidra till att bland Sveriges söner och döttrar vidga kännedomen om vårt svenska fosterland, dess skönhet och månskiftande härliga natur.

"Världens nordligaste järnväg. Stockholm—Narvik" är namnet på en annan af Svenska Turistföreningen i dagarna utgifven liten broschyr, afsedd att tjäna till vägledning för de turister, som å den för ett par år sedan öppnade s. k. Ofotenbanan ämnat besöka Midnattssolens, på storartade naturscenerier så utomordentligt rika land. Den elegant utstydda och rikt illustrerade broschyren har till författare jägmästaren Hugo Samzelius och utgör den 22 i ordningen af Svenska Turistföreningens små illustrerade vägvisare.

MELLINS FOOD

bör användas såsom ersättning för modersmjölk, allt ifrån födelsen och utan farhåga, att den skall i någon grad verka skadligt icke ens på späda barn. Den kan gifvas omväxlande med modersmjölken.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis & franko från MELLINS FOOD Depot, Malmö.

”Jag heter Kenny, är 3 år gammal och har blifvit uppförd med

MELLINS FOOD“.

HVAD DET GAMLA SKÅPET BERÄT- TADE. FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

(Forts. fr. nr 27.)

NÄR HON VAR tjuv år, ville fadern göra sina rättigheter gällande och bestämde öfver hennes framtid. Han ville hon skulle göra ett gifte efter hans tycke och han hade redan utsett brudgummen — men fröken Vivika sade nej. Hon hade redan själf gjort sitt val, lofvat en ungdomsvän sin tro och hon ville icke svika. Fadern blef mållös af vrede öfver hennes djärfhet — hur vågade hon sätta sig upp emot honom? — Kunde han än ej tvinga henne till äktenskap, den andre skulle hon aldrig få! — Han lyfte den knutna handen för att slå den i bordet och med en ed bekräfta sin hotelse — då mötte han dotterns orädda blick och handen föll maktlös ned — han förstod att segern skulle bli hennes. — Modern hade han krossat, dottern kunde han icke böja; han hade aldrig i kärlek sökt vinna henne, och nu när hon reste sig mot honom i kamp för sitt käraste, då var hon starkare än han.

Tre månader därefter gifte hon sig enligt sin önskan. Fadern ledde henne själf i brudstol och var så vänlig mot den ovälkomne svärsonen att alla förundrade sig. — Under de år han därefter lefde kom han ofta och hälsade på det unga paret. Han visste att svärsonen var rädd för honom och att dottern ej längtade efter honom, men han kom ändå. Han var gammal och bruten och trött, och det värmdes hans förkrympta, härnade hjärta att se dotterns lycka — denna sista rena fröjd kunde han ej undvara. — Fröken Vivika fick det godt i sitt äktenskap. Hennes man var inte högättad som han, och detta var ett af faderns skäl för sin första vägran till äktenskapet, men han var af en ansedd släkt och mycket förmögen; därjämte var han rättsinnad och god och älskade sin hustru öfver allt annat. De hade blott ett enda barn, en gosse, och han blef född när de varit gifta i tre år. När fru Vivika för första gången tog sin son i sin famn, så skrattade hon och grät om hvar annat, och ingen hade någonsin sett henne så upprörd, men hon hade gått och väntat på honom i tre år, och när han äntligen kom, tycktes henne sällheten vara för stor för att det skulle kunna vara en verklighet. — Fru Vivika var en lycklig hustru och hon höll sin man mycket kär, men de voro hvarandra så olika. Han var en stilla, inåtvänd, litet grubblande natur, och i hennes ådror flöt hennes släkts stolta, stormande blod — därför kunde de inte alltid förstå hvarandra, och det fanns djärfva tankar och stolta känslor hos fru Vivika, som hon aldrig anförtrödde sin man, ty hon visste att han ej såg med hennes ögon. Därför, när gossen kom, kändes det som en befrielse — allt hvad hon drömt och hoppats och längtat efter blef med ens till något fattbart, lefvande, möjligt att förverkliga genom gossen — hennes son. Och när hon vyssjade honom till sömns eller jollrade med honom i sin famn, så låg det segerjubel i de enkla vaggvisemelodierna, och hon satt där och drömde framtidsdrömmar, så som modrar det brukar.

Gossen växte upp och blef stor och liflig och stark. Han var en lefvande afbild af sin morfar, hvilkens namn han också bar, men allt som han blef större, märktes det att han, utom namnet och utseendet, fått mer i arf af morfadern än som kunde vara nyttigt. — Han var njutningslysten, obändig och lättsinnig, men därjämte så finkänslig och öm att han därmed vann allas hjärtan! Det var en olycka för honom att fadern dog, då han ännu var helt ung. — En mor kan icke följa en son så som en far det kan, och den unga örnen växer snart ur boet! —

Fru Vivika gjorde hvad hon kunde — hon varnade och straffade, förmanade och bad, men i de stränga orden låg kärlek, och de bevakande allvarliga bref hon skref voro som skrifna med hennes eget hjärteblod — ty var inte sonen det enda hon ägde! — Hvarför skall en faders eller moders kärlek alltid vara så mycket varmare än ett barns? Hade denne son älskat sin

mor med blott hälften af den uppoffrande kärlek hon kände för honom, nog hade han väl då bättre bestått i kampen! Nu gick det som det gick!

Innan han var trettio år, hade han ruinerat sin mor, krossat hennes hjärta och slagit sin egen framtid i spillror. Och ändå var han ingen dålig eller lågsinnad man — endast lättsinnig och öfvermodig; det var släktblodet på morsidan som gick igen! — Sin militära bana måste han uppgifva på grund af skulder och ett oordnad lefnadssätt; hemlandet blef honom för trångt och han for ut i främmande land för att söka sin lycka. Därhemma gick modern och väntade på bref, som sällan kommo, och goda underrättelser, som hon aldrig fick. — Hvem räknar en moders tårar eller de böner hon uppsänder för ett förloradt barn? — Ingen utom den allseende Guden!

Fru Vivika grät mycket, bad ändå mer, men alltid i hemlighet, ty hon beklagade sig för ingen. Som sonens utsväfvande lefnadssätt gjort henne nästan medellös, fick hon sitt hem hos en släkting, som var enklings, hvars hus och barn hon vårdade. Det var ett stort hus med många tjänare och mycket att göra, men fru Vivika var uppgiften vuxen, ty hos henne fanns den gamla tidens kraftfullhet och arbetet gjorde henne godt.

Sörjde — det gjorde hon när hon var ensam, i nattens tystnad, men när någon såg henne, var hon jämn och lugn. Brevet från sonen blevo allt sparsammare och till slut upphörde de alldeles. En och annan hade sett eller hört talas om honom därute i det aflägsna landet — han gick under ett antaget namn och sysselsatte sig med hvad som häst — än hade han varit boskapsherde, än tidningsförsäljare; — en gång hade man sett honom som lättmatros på en ångbåt, som gick på Europa. Alla trodde honom vara förlorad, sjunken, indragen i den malström, som slukat så många hopplösa existenser, men fru Vivika hoppades alltjämt, ty när dör väl hoppet hos en moder?

— Han kommer igen, sade hon, och han är icke död — då skulle jag veta det. Det kanske dröjer, men jag vet att jag får se honom än en gång.

Till sist hade fyra år gått, utan att man hört något af honom och då trodde alla att han var död — ingen nämnde mer hans namn för fru Vivika och själf talade hon aldrig om honom, men på en enda vinter böjdes hennes raka figur och hennes ansikte blef åldradt och färdadt som en gummas. Men en dag var hon som förvandlad. Hon rörde sig med sin ungdoms spänstighet, hennes ansikte syntes som förklaradt af en inre, stor glädje och all dyster sorgsenhet hade vikit ifrån henne, men hon hade intet svar för alla de undrande frågor som ställdes till henne. — ”Vänta“, sade hon blott, ”vänta och I fån se!“

Och till sist efter många veckors undran kom det hon väntade på — ett tjockt bref med utländsk poststämpel och en stil som alla kände igen. Brevet var från fru Vivikas son och så som han skref, så torde väl den förlorade sonen i skriften och efter honom alla förlorade söner och döttrar ha känt det, när högre än lidelserna, mäktigare än de gnagande samvetskväl ljuder inom dem maningen att gå för att söka hvila och frid i den trofasta famn, som de veta, oakadt all förummelse, alla förvillelser, ännu står dem öppen.

Fru Vivikas son dolde intet, urskuldade sig icke, lofvade ej ens någon bättring, men genom hela brevet, från första raden till den sista, i allt hvad han berättade, allt hvad han skref om ljöd som en ndernton åter och åter de ord, med hvilka han börjat sitt bref: ”moder, min moder förlåt mig!“

Han hade fört ett stormigare och vildare lif än de flesta, och hvad som häst hade väl synts honom troligare än att han skulle ångra och ändra sig — men ändå gick det därhän. — Efter att i flere år ha försökt sig på allt möjligt hade han till slut lednat vid fastlandet och gått till sjös. Den sista resa han gjort var som rorgångare ombord på en mindre lastångare, som gick med frakt mellan Amerika och England.

De hade i början haft en god resa, men en natt bröt det ut en storm, hvars make de äldste bland sjömännen påstodo sig aldrig ha upplevat. Den kom svepande öfver dem med mörker och tjocka, som då och då genomskars af skarpa blixtar — en af masterna knäcktes tvärt af och brottsjöarne slogo öfver däck, så att matroserna måste hålla sig väl fast för att ej sopas med.

Det var en fasans natt — rundt omkring dem öppnade sig afgrunden för att uppsluka dem, och på däckets stöd döden midt ibland de likbleka, darrande sjömännen och visade hvar och en, hur han lefvat sitt lif.

Fru Vivikas son stod vid rodet. Han hade måst surra sig fast, för att ej spolats bort af vågorna; det salta skummet piskade honom i ansiktet och kylde hans kropp intill mergen, men rodet höll han med fast hand. Inga kommandoord kunde höras för stormens tjutande, men han visste, att föll han ur den rätta kursen, var det just här förenadt med stor fara. Den natten kände han Guds närvaro, och i sin ångest och fasa skulle han väl velat bedja, men han kunde icke. Dödsskräcken förlamade hans tankar och band hans tunga, och han kände sig så svag och darrande som ett barn. Då mindes han modern och all hennes

så illa lönta kärlek, och han ropade till henne i sitt hjärta ett sista farväl, ett sista förlåt. —

Då var det som det hände — det där som ingen ville tro och som han dock visste var en verklighet — på de grönaktiga hvitryggade böljorna, rätt framför skeppet, kom hon gående, hon, hans moder! Hon kom i den svarta enkedräkt han sett henne bära allt sedan fadrens död, hennes långa, mörka hår hängde upplöst och piskadt af stormen omkring henne som en sorgmantel och S:t Elmslagorna hoppade och lyste kring hennes bara fötter och öfver hennes släpande dräkt. Vid blixternes sken kunde han se hennes allvarliga ansikte, och hennes sorgsna ögon lyste mot honom ur dunklet som två klara stjärnor. — Manande höjde hon sin hand och vinkade åt honom dit han skulle styra, och utan en egen tanke lydde han. Hela natten gick hon före honom på de upprörda vågorna och visade honom vägen, och där hon gick fram, tycktes deras raseri lägga sig — han märkte att skeppet åter började lyda roder och han kände ingen fruktan mer.

Mot morgonen stillnade stormen utaf, man började att repa mod och begynte undersöka och bota de skador skeppet fått. Då kom man också att tänka på att aflösa rorgångaren, som ännu stod kvar på sin post med stirrande ögon och händerna krampaktigt knutna kring rattan. De måste draga honom därifrån med våld, och när han kom ned på däck, svimmade han och föll sedan i en häftig febersjukdom, hvarur han ännu knappast var tillfrisknad. Nu var han i England, och så fort han kunde skulle han komma hem. —

Detta var hvad brevet innehöll, och fru Vivika läste det högt. — ”Jag visste det!“ sade hon, ”jag visste det!“ Den samma natten kämpade jag som Jakob med Gud i bön om min sons lif, och min själ löste sig ifrån min kropp och jag fick makt att rädda mitt barn. —

Fru Vivikas son kom hem, men han var nu annorlunda än när han for bort. Det var inte bara att hans hår var grånadt och hans starka kropp böjd, änskönt han knappast var mer än några och fyrtio år — han var också en annan till sinnet, det märkte alla.

Fru Vivika hade många vänner, och när dessa sågo, att det var allvar med sonens bättring, skaffade de honom ett lefvebröd. Han skötte hvad han fått för händer med allvar och trohet, och med tiden fick han en god plats, så att han och modern kunde föra ett bekymmerfritt lif. Ty modern hade han tagit till sig från första stund, och det var rörande att se, hur dessa två älskade och tycktes lefva blott för hvarandra, och hur han genom aldrig tröttnande omtanke tycktes vilja förmå henne att glömma allt hvad hon för hans skull fått gå igenom.

Fru Vivikas son blef aldrig någon stor man, som hans moder hade tänkt och hoppats, men han blef en god man och det är mycket bättre. Kort och bägre rörde han aldrig mer, och trots allt han upplevat hade han aldrig några lustiga historier att komma med i ett gladt lag, men släktens barn, för hvilka han spelade gamla dansmelodier på sin fiol och åt hvilka han gjorde pappersdrakar och barkbåtar, de afgudade honom, och för folket, som han hade under sin uppsikt, var han en god kamrat och en trogen vän. — Fru Vivika önskade han skulle gifva sig, och det fanns kanske fler än hon som hoppades detsamma, men det ville han icke. — I hans hjärta hade modern den största platsen och så måste det förbli — hon var hans helgon, hans skyddsängel — ingen annan kvinna kunde ersätta henne. Därför när fru Vivika dog, gjorde det alla ondt om honom för hans stora ensamhets skull, men själf klagade han aldrig däröfver. Hans tyckte han, att den moderskärlek, som varit nog stark att utträtta ett under, var för stor för att själfva döden skulle kunna skilja honom från densamma. —

”Det var en vacker historia,“ sade löjtnant Gösta och det hördes på rösten att han hade tårar i ögonen — ”och den tycker jag mest om af alla du berättat. Det måtte vara skönt att veta sig ha haft en sådan moder!“ —

”Ja!“ sade rösten från det gamla skåpet — ”och du vet intet om moderskärlek, menar du, stackars Gösta, ty din mor dog när du var helt spä, men äfven du har haft någon — alla ha haft någon — tänk efter!“

Då log löjtnant Gösta sitt allra ljusaste, gladaste leende, så att om han varit vaken, skulle ögonen glittrat därvid.

”Det är syster Sigrid, du menar,“ sade han, ”min barndoms käraste lekkamrat och enda förtrogna — hon, som de stora alltid brukade kalla ”Lilla mor“ efter den franska boken och som, fast hon bara var tre år äldre, ständigt följde mig och sörjde för mig som en riktig liten mamma.“

”Henne menar jag,“ sade skåpet, ”och hon är fru Vivika mycket lik. Hon har hennes starka själ och fagra kropp och hon kan glömma sig själf för dem hon älskar. Men nu skall syster Sigrid gifva sig till våren, och du tänker att du skulle vilja fråga mig, om hon skall bli lycklig — men det vet jag inte. Jag vet intet om framtiden, föga om det närvarande — det är bara gamla visor jag kan.“ —

”Ser du, det börjar bli sent, brasan är nedbrunnen och endast glöden återstår! Vill du höra ännu en

historia medan falaskan lägger sig mjuk och hvit öfver de slocknande glöden, likt ålderdomens ro öfver ett skälfvande människohjärta, som klappat sig trött? Då skall du få höra något ur den tid, i hvilken du själf lever — eller så godt som, ty fast hennes djupa ögon och hvita hår och spåda, fjäderlätta gestalt för längesedan lagts till hvila in i familjegravnen, lefver dock ännu mången som känt och älskat henne.

Hon var mycket ung, när hon och jag flyttade in till den stora staden och fingo vårt hem hos härads-höfdingen, hennes man. Han var tjugu år äldre än hon och lika kantig, sträf och nogräknad som hon var barnslig och vek. Folk sade om honom, att han var en framstående man, en dugande man, och i bekymmer och oro vände man sig gärna till honom, ty hans råd voro goda och hans rättskaffenshet omutlig, men i det dagliga lifvet var han kär och tvär, och så sökte hans sällskap för sitt nöjes skull.

Hur kunde han bli min ägarinnas make? — Men hon hade ju lefvat sitt korta lif i landlig afstängdhet, och när den ansedde friaren kom, så följde hon honom, som hennes föräldrar det ville, och såg på honom och det ovana stadslifvet med milda, blå barnaögon, som drömde.

På sitt sätt var han ju också god mot henne, och hon sökte också vara honom till nöjes, så vidt hon förstod.

Två barn, en gosse och en flicka, gaf hon honom, och sedan var hennes väg utstakad — den gick i en jämn kretsgång, — från köket till barnkammaren, från barnkammaren till köket; nöjen hade hon få eller inga, — hennes man hade växt ifrån sådant, och hennes ungdom och behof af lifsglädje togs aldrig med i räkningen. Hon klagade icke — hon hade ju aldrig haft det annorlunda, men stundom kom det en ångestfylld, undrande blick i hennes oskyldiga ögon — var detta lifvet — var detta att lefva? — En dag kom det en gäst till huset, en man som hon aldrig förr sett. Det var en studiekamrat till mannen, ehuru något yngre, och han hade kommit till staden för att träffa släktingar, innan han skulle företa en längre utrikes resa.

Mången man har jag sett, men ingen lik denne. Hvem han var eller hvad han hette, det gör nu det samma. Ingen minns numera hans namn, och de stora löften hans lif gaf, dem hann han aldrig att infria, innan döden skördade honom, men inom honom bodde anden af en stor man, i sin enkla dräkt syntes han stolt som en furste, och allt och alla böjde sig för

hans mörka härskarblick. — Min ägarinnas man beundrade honom men ej var det för hans skull, som främlingen så ofta kom i vårt hem. — Hur kunde det komma sig, att han, som hade hela världen att välja i, endast af alla såg min ägarinna? Hon var ju ej vacker — säkert var hon ej snillrik — kanske det var för att hon var så god! — Hvem vet hvad det är som drar människohjertan till hvarandra, men för honom fanns från första stund han såg henne endast denna enda kvinna.

Han kom ofta, nästan hvarje dag; aldrig talade de ett ord, som ej hvem som helst kunde höra, och mannen var ständigt med dem, men genom främlingen kom det sol öfver hennes väg, och hennes undrande barnaögon blefvo djupa och ömma som hos en kvinna, som älskar.

Så gick sommaren och tiden kom att han skulle resa. Hon var ensam, då han kom för att säga farväl. — Han tackade henne för sommaren och för allt med ord, som uttalade föga och inneburo allt, och hon räckte honom till afsked sin hand, som darrade i hans likt en fångad fågel.

“Dröjer ni länge borta,” sade hon — “när kommer ni tillbaka?”

Det låg en ångestfylld skälfnung i hennes röst, och i hennes sänkta ögonhår tindrade ett par klara droppar. — Han hade ju kommit till henne med sol och lif, när han gick, skulle åter mörkret lägga sig ikring henne, och hon skulle känna sig som en lefvande död.

Då böjde han sig ned mot henne och såg henne djupt in i ögonen. Hans stolta ansikte blef ljusst och mildt, och blicken, som kunde blixtra och flamma, veknade i bedjande ömhet. Hans mun var slutet, men hela hans varelse talade och bad. — Och hon förstod!

Hon blef med ens så hvit som kragen om hennes hals, och hon såg upp på honom med ögon, som vidgades af ångest och likväl strålade af utsäglig fröjd.

Han var så stolt och stark, så modig och full af kraft, och hon var så liten och mjuk, så fin och späd. Som ett flygande dun, så lätt, kunde han taga henne i sina armar och bära henne med sig bort öfver hafven, utan att hon behöfde möda sin fot. — Ville hon bara — ville hon bara —?

(Forts.)

“IDEOL”

nytt, oskadligt konserveringsmedel för saft, sylt, gelé, kompotter, marmelader, inläggningar etc.

OBS.! Bruksanvisning å hvarje paket! OBS.!
Fabrikationen af Ideol står under uppfinnarens, Professor Lagerheims kontroll.

HYLIN & C:o F. A.-B.
Stockholm.

RÄTTELSE.

I novellen “Sorgens afsikter” i förra numret hade i själfva slutraden råkat insmyga sig ett störande tryckfel. Rättad bör den lyda: “alltsammans, sorg och glädje, har sitt ursprung i en enda stor lagbundenhet”.

Alldeles slutsåldt

blef förra veckans nummer af Idun, oaktadt vi tryckte fem tusen exemplar utöfver den vanliga upplagan. Hundratals rekvisitioner från alla delar af landet hafva ledsamt nog ej kunnat expedieras, och någon möjlighet att åstadkomma en ny upplaga af numret i fråga finnes ej.

Genom att prenumerera på Idun för helår, halfår eller kvartal är man säker om att erhålla hvarje utkommet nummer och behöfver ej gå miste om ett enda. Man blir då ock i tillfälle att konstatera, att i hvartenda nummer alltid finnes mycket af intresse såväl i bild som text.

Redaktionen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 23—29 JULI 1905.

Söndag: God buljong utan kött med pastejer; stekt filet af sjötunga med champignonsås; gödkalfstek med pressgurka och lingon; jordgubbar med vispad grädde.

Måndag: Kallskuren kalfstek med remouladesås; rabarberpaj med vispad grädde.

Tisdag: Biff à la Lindström med potatis; smultron med mjölk.

Onsdag: Bräckt skinka med stufvade spritårter; filbunke.

Torsdag: Grönsoppa; plumpudding.

Fredag: Dillkött på får med potatis; soppa på blandad frukt.

Lördag: Kokt sik med kaprissås och potatis; pösmunkar med sylt.

RECEPT:

God buljong utan kött (f. 6 pers.) 1 liten morot, 1 liten palsteracka, 1 liten purjolök, 1/4 selleri. 2 lit. vatten, 1 msk. smör (20 gr.), 3 tsk. Liebigs köttextrakt (24 gr.), 10 gr. salt, 4 hvitpepparkorn.

Beredning: Rotsakerna ansas på vanligt sätt, skäras i bitar och pasättas

HUSMODRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af Hafregryn & Korngryn erhålla Hafregrynsvarnen “Sveas” i London med Guldmedalj belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/4 & 1/2 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halvkilopacketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynsvarnen Svea.

Regnar L. Jeansson, KALMAR.

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo: Fisk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Färdkött 62, Torsk 40, Mjöl 87, Korngryn 116, SVEA Hafregryn 153.

i det kalla vattnet tillika med smöret och kryddorna. Buljongen får där- efter koka med tätt slutet lock omkr. 2 tim., eller tills rotsakerna äro fullkomligt mjuka. En half timme innan buljongen är färdig tillsättes det i litet hett vatten upplösta köttextraktet, och buljongen får ytterligare koka. Den silas sedan genom en i hett vatten urvriden servet, afsmakas och användes antingen klar eller afredd med smör och mjöl eller grädde och äggulor.

Stekt filet af sjötunga (f. 6 pers.) 2 kg. sjötunga, 1 1/2 msk. salt, 2 tsk. ättika.

Till panering: 2 msk. hvetemjöl, 2 ägg, 1 1/2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 1/4 kg. flottyr eller 4 msk smör (80 gr.)

Beredning: Fisken urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Den skäres därefter i fileter och skinet bortskäres nätt, med en spetsig knif. Fileterna ingnidas med salt och ättika och få ligga 1 tim., hvarefter de inklappas väl i en duk. Skall fisken kokas i flottyr paneras den. Den vändes först i hvetemjölet därefter i de uppvispade äggen och sist i de stötta och siktade skorpor. Fisken kokas sedan i den heta flottyn, tills den fått en vacker gulbrun färg, då den upplägges på gräppapper, så att flottyn får afrinna. Skall fisken stekas i smör, doppas den först i de uppvispade äggen och vändes därefter i de stötta skorpor samt stekes vackert gulbrun i smöret.

Den upplägges på varmt serveringsfat, garneras med persiljan och små kokta potatisar och serveras med champignonsås.

Champignonsås (f. 6 pers.) En 1/4 burk championer, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. mjöl, champignonspad, 6 dcl. tunn grädde, salt, hvitpeppar, socker, 1 äggula.

Beredning: Championerna skäras i lagom stora bitar och fräsas väl

i smöret. De upptagas, och smöret urklämmas väl, hvarefter smöret fräses med mjölet, och champignonspadet samt grädden tillsätts. Såsen får därefter koka, under rörning i 10 min, hvarefter den afsmakas med kryddorna och afredes med äggulan. Den får sedan endast sjuda och serveras i särskild säsksål.

Gödkalfstek (f. 12 pers.) 3 kg. kalfstek, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 6 kryddpepparkorn, 1 lit. buljong eller vatten.

Sås: 2 msk. smör, 3 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock grädde, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Man kan antingen använda kylan, fransyskan eller njurstenen. Användes kylan, afhugges läggen vid knäleden, kokas till buljong att spåda steken med, köttet där-

af användes till sillsalad. Steken tvättas med en duk, doppad i hett vatten, alla hinnor borttagas, och steken späckas, om så önskas. En långpanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, steken lägges med insidan upp och insättes i het ugn att brynas. När den är brynt vändes den, saltas och spådes med litet af den kokande vätskan. Den får därefter färdigsteka och öfver-

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor. Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen. Använd därför endast

Gyllenhammars
patenterade
hafregryn,
hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.
Aktiebolaget
Göteborgs Ris- & Valskvarn.

öses och spådes hvar 10 min. till stekningen åtgå omkr. 2 1/2 tim. Om steken blir för brun, bör den öfvertäckas med ett smörbestruket papper. Köttjusen silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräses, köttjusen påspådes litet i sänder, och såsen får koka under flitig rörning i 10 min. Den tjocka grädden tillsättes, och såsen får ett uppkok, hvarefter den aflyftes och det kalla smöret iröres.

Biff à la Lindström (f. 6 pers.) 2 potatisar, 2 rödbetor, 2 rödlökar, 3/4 kg. benfritt oxkött, 1 dcl. tjock grädde, 6 äggulor, 1 msk. fint hackad kapriss, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3—4 dcl. kokande buljong eller vatten, 1 msk. tomatpuré.

Beredning: Potatisen kokas och pressas genom purépress. Rödbetorna kokas och skäras i fina tärningar; löken skalas, förvällas och hackas fint. Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves 3 gånger genom köttkvarn, hvarefter det arbetas 1/2 tim. med äggulorna, potatisen, rödbetorna, löken och kryddorna. Af denna massa formas runda, omkr. 1 cm. tjocka biffar. En tackjärnsanna upphettas långsamt, tills den blir rykande het, smöret brynes däri, och biffarna lägges att steka omkring 2 min. på hvarje sida. Biffarne upplägges på varmt serveringsfat, pannan urvispas med buljongen eller vattnet, blandadt med tomatpurén, och såsen hålles öfver biffarna.

Plumpudding (f. 6 pers.) 250 gr. hvetemjöl, 125 gr. fint hackad njurtalg, 60 gr. fint fördelat oxmarg, 125 gr. russin, 60 gr. korinter, 60 gr. fint skuren succat, det rifna skalet af 1/2 citron, 125 gr. strösocker, 6 ctl. rom, 2 ägg, 1/2 tsk. natron upplöst i ctl. mjölk.

Till formen: 1 msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Alla ingredienserna blandas väl tillsammans i ett fat. Russinen och korinterna, rensade, sköljda och förvällade, äggen väl uppvispade. Massan lägges i en smord och brödbeströdd form med lock, och puddingen kokas omkr. 2 tim. i vattenbad ofvanpå spisen. Den stjälpes upp på ett rundt fat, och ofvanpå puddingen skäres ett hål, hvori läggs 4 sockerbitar, som begjutas med rom eller konjak. Äfven puddingens sidor öfverhållas därmed. Den påtändes och serveras brinnande.

Pösmunkar (f. 6 pers.) 3 dcl. tunn grädde, 4 msk. mjölk, 80 gr. smör, 1 msk. socker, 160 gr. hvetemjöl, 30 gr. potatismjöl, 5 ägg.

Beredning: Mjöl, smör och socker få koka upp, mjölet ivispas varsamt under full kokning och massen får koka, tills den släpper pannan. En äggula tillsättes genast och då smeten afsvalnat de öfriga. Sist iröres de till hått skum slagna äggghvitorna. Till hvarje munk tages 1 tsk. af smeten. De kunna kokas i flottyr eller och gräddas de i munkpanna ofvanpå spisen, då de vändas med gaffel när de äro bruna på den undre sidan. De beströs med socker genast de äro färdiga.

Serveras med sylt eller kompot.

Af finaste hemmakokta Hallon-saft

kan ej framställas en mera delikat och rensmakande saft-kräm än hvad som erhålles medelst Lagermans Saft-kräm-pulver “Tomten”, men blir denna senare dock betydligt mycket billigare. Ett paket å 25 öre, räcker för 4 personer och å 40 öre för 8.

